

Förutsättningar för Svenska kyrkans närvaro i Spanien

Genomlysning av verksamheten
i Svenska kyrkans församlingar i Spanien
samt förslag på alternativ organisation

Innehållsförteckning

Uppdraget.....	4
Utredningskriterier	4
Avgränsning och metod.....	6
Svenska kyrkan i Spanien.....	7
Kort bakgrund.....	7
Svenskar i Spanien.....	8
Costa del Sol – Fuengirola	10
Bakgrund och församlingsbeskrivning.....	10
Ekumenik och lokal samverkan	15
Ekonomisk situation och bas.....	16
Costa Blanca – Torrevieja	18
Bakgrund och församlingsbeskrivning.....	18
Ekumenik och lokal samverkan	23
Ekonomisk situation och bas.....	25
Mallorca – Palma de Mallorca.....	27
Bakgrund och församlingsbeskrivning.....	27
Ekumenik och lokal samverkan	31
Ekonomisk situation och bas.....	32
Gran Canaria – San Agustin	35
Bakgrund och församlingsbeskrivning.....	35
Ekumenik och lokal samverkan	39
Ekonomisk situation och bas.....	40
Teneriffa – Los Cristianos	42
Bakgrund och församlingsbeskrivning.....	42
Ekumenik och lokal samverkan	46
Ekonomisk situation och bas.....	47
Diskussion i församlingarna.....	49
Costa del Sol	49
Costa Blanca	50
Mallorca.....	51
Gran Canaria.....	52
Teneriffa	54
Hållbar framtid och alternativ	55
Mobilitet.....	55

Ekumenik	57
Utredningens förslag och överväganden	59
Behov i församlingarna.....	59
Framtida ekonomi	63
Långsiktig hållbarhet	63
Utredningens förslag.....	64
Synergieffekter	66
Innan beslut fattas.....	66

Uppdraget

Utredningskriterier

I mars 2021 fick jag, Mats Björk, anställd som mobil präst i Afrika och Dubai sedan augusti 2020, frågan om att åta mig uppgiften att utreda förutsättningarna för Svenska kyrkan i Spanien. Av två skäl fanns en viss tvekan till att tacka ja till uppdraget:

1. Att jag är anställd av Svenska kyrkan i utlandet, vilket innebär att jag som utredare står i ett beroendeförhållande till min uppdragsgivare.
2. Att ett starkt bakomliggande skäl till utredningen är de stora besparingskrav som finns uttalade.

Efter samtal kring dessa två delar med mina överordnade, och ett klargörande om att uppdraget var att gå in i utredningen med ”pastoral ögon” trots de stora sparkraven, ansåg jag mig kunna tacka ja till uppgiften bl.a. med tanke på min bakgrund som kyrkoherde. Några av de inledande orden i kyrkoordningens andra avdelning om församlingarna blir då vägledande.¹

Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbredas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift. Återlämnat uppgiften till kansliet.

Under arbetets gång har utredningen haft samråd bl.a. med tidigare utsedd utredare, Cecilia Wikström, som av personliga skäl återlämnat uppgiften till kansliet.

Redan i inledningen av denna utredning vill jag poängtera att det inte ligger i utredningens uppdrag att diskutera skälet till satta besparingskrav. Det jag genom utredningen vill göra är att utifrån givna förutsättningar peka på möjligheter till en fortsatt närvaro för Svenska kyrkan i Spanien och hur minskade resurser ur ett pastoralt hänseende kan nyttjas på bästa sätt.

I det beslut som ligger till grund för denna utredning formuleras följande:

I samband med att den juridiska genomgång som genomförs i samtliga församlingar i Svenska kyrkan i utlandet, samt ett krav på att minska kostnader för Svenska kyrkan i utlandets verksamhet finns ett behov av att genomlys verksamheten i församlingarna och förutsättningarna för hur Svenska kyrkan skall vara närvarande i framtiden.²

I beslutsunderlaget beskrivs de fem svenska församlingarna i Spanien kortfattat för att sedan landa i beslutet... Att ge Avdelningen för Svenska kyrkan i utlandet i uppdrag att utreda:

- *Förutsättningar för Svenska kyrkans närvaro i Spanien*

¹ [https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/KO_1%20jan%202021%20\(1\).pdf](https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/KO_1%20jan%202021%20(1).pdf)

² Ärende till rådet för svenska kyrkan i utlandet/Utrednings Svenska kyrkan i Spanien/2019-12-20

I själva beslutet finns inga tydliga ramar. Att utreda förutsättningarna för Svenska kyrkans närvaro i Spanien kräver därför ett antal kriterier, inte minst vilka ekonomiska resurser Svenska kyrkan i utlandet räknar med i framtiden. Med hänvisning till bl.a. VoE 2022-2024³ (Verksamhet och Ekonomi) menar avdelningschefen för Svenska kyrkan i utlandet, Rickard Jönsson, att indikationerna är en halverad budget fram till 2030 och att detta behöver vara ett riktmärke för de organisationsförändringar som kommer att bli nödvändiga.

I budget för 2022 står Spanien för ca. 20%, motsvarande ca. 12 miljoner kr, av nationell nivå totala kostnader för utsänd personal och anslag till utlandsförsamlingarna (ca. 59 miljoner). Riktvärdet blir då att Svenska kyrkan i Spanien som helhet har ca. 6 miljoner kronor att röra sig med år 2030.

Förutom de rent ekonomiska förutsättningarna har även framtagen tankemodell för framtida organisation, som Rådet för svenska kyrkan i utlandet tagit fram, fungerat som referens både i samtal med församlingarna och i den diskussion som utredningen för. Dessa tankemodeller består i stora drag av följande verksamhetsmodeller:⁴

1. *Församlingskyrkor som fungerar som en församling i Sverige enligt de regler som finns i Kyrkoordningen. Församlingarna är i möjligaste mån självförsörjande ekonomiskt. Visst ekonomiskt bidrag från Svenska kyrkan i Sverige kan under en övergångsperiod ges. Församlingarna tar eget ansvar för personal, verksamhet, ekonomi och fastigheter.*
2. *Mobil verksamhet som, liksom idag, har ett diakonalt missionsuppdrag på platser där Svenska kyrkan inte finns som församling. Den mobila verksamheten utgår från befintliga utlandsförsamlingar och är en förlängning av dess arbete. Arbetet innefattar gudstjänster och uppsökande diakonal verksamhet på sjukhus, fängelser och bland utsatta människor över lag. Verksamheten finansieras helt från Sverige.*
3. *Ekumenisk samverkan med annat trossamfund. Samverkan kan bestå i full samverkan vilket skulle innebära att den svenska församlingen går in i ett annat trossamfund. Det kan också innebära en delvis samverkan så att församlingen finns kvar som en del av Svenska kyrkan med de regleringar som finns i Kyrkoordningen. Det skulle kunna innebära att prästen på hel eller deltid kommer från annat samfund som Svenska kyrkan har en ekumenisk överenskommelse med. Det kan vara tex Gammalkatolikerna eller den Anglikanska kyrkan. I denna modell kan del av finansiering av prästtjänst komma från Sverige, medan övriga kostnader får församlingen lokalt ta ansvar för.*

Ytterligare ett viktigt kriterium är de prioriterade områden som Rådet för Svenska kyrkan i utlandet tagit fram utifrån Kyrkostyrelsens målbilder 2030.⁵ Dessa prioriterade områden utvecklas i VoE 2022-2024.⁶ På något sätt behöver utredningens förslag ligga i linje med dessa. Målbild 1 detta dokument är särskilt relevant för utredningen:

- *År 2030 har vi stärkt förmågan till att bidra till ett församlingsliv som möter samtidens utmaningar.*

Delmål 1A: Den nationella nivån bidrar till att församlingarna stärker och utvecklar en sammanhållen undervisning i kristen tro.

³ VoE 2022-2024 – Upprättat av avd. för Svenska kyrkan i utlandet 2020-03-10

⁴ Rådet för Svenska kyrkan i utlandet. Protokoll 2020:6 115§

⁵ Rådet för Svenska kyrkan i utlandet. Protokoll 2019:3, 46§

⁶ VoE 2022-2024 – Upprättat av avd. för Svenska kyrkan i utlandet 2020-03-10

Delmål 1B: Den nationella nivån bidrar till att stärka och stödja församlingarnas förmåga att fullgöra sitt diakonala uppdrag utifrån ett rättighetsperspektiv med särskild inriktning på barn och ungas utsatthet.

Avgränsning och metod

Som en hjälp, och som en avgränsning, hänvisas utredaren till en mall för genomlysning vars innehåll Rådet för Svenska kyrkan i utlandet beslutat om, *Basuppgifter vid genomlysning av församlingar*. Mallen ska ge möjlighet till viktiga jämförelser och öka möjligheten att redovisa uppgifter, liv och verksamhet, på ett samlat sätt. Mallen innehåller följande huvudrubriker:

1. Kort bakgrund och beskrivning av aktuell församling
2. Ekumenik
3. Ekonomisk situation och bas
4. Hållbar framtid och alternativ
5. Utredningens förslag, överväganden och betänkanden.

I dialog med biträdande verksamhetschef Johanna Holmlund Lautmann och Verksamhetschef Rickard Jönsson har det klargjorts att utredningen i detta fall bör vara av mer övergripande karaktär, det handlar om Svenska kyrkan i Spanien som helhet. Med detta som avgränsning blir detaljrikedomen för varje enskild församling inte så hög. Samtidigt är förhoppningen att varje församling ska känna igen sig i beskrivningen av det egna sammanhanget.

Genom Verksamhetsöversikter, Församlingsinstruktioner, ekonomiska redovisningar och websidor, och en hel del annat skriftligt material, har utredningen inhämtat uppgifter om respektive församling. Viktigast har ändå varit de personliga mötena med personal, förtroendevalda och olika lokala samverkanspartners som t.ex. personal från konsulat, skola och andra kyrkor. Under april-juni 2021 besöktes samtliga fem församlingar. Ca. 1 vecka i varje församling gav möjlighet till många och intressanta möten. En del av samtalen har skett via digitala medier. Snabbt kan konstateras att den bild av församlingarna som framkommer genom skrivna dokument blir betydligt mer mångfacetterad efter de fysiska besöken. Dessa ska alltså inte underskattas.

Vid inläsning av dokument har fokus legat på verksamhetsåret 2019, året innan pandemin bröt ut. De fem församlingarna har också beretts möjlighet att ge sina synpunkter på stora delar av innehållet i utredningen (förutom de förslag som finns formulerade i slutet av detta dokument).

Utredningen ger inte främst en historisk beskrivning av Svenska kyrkan i Spanien, eller dess fem församlingar, utan är mer en nulägesbeskrivning innan förslag till förändringar ges. För en större bakgrund och historisk beskrivning hänvisas till tidigare utredning av Svenska kyrkan i Spanien från 2010.⁷

Vissa stycken, som anses vara av särskild betydelse för utredningen, ”ramas in” i den löpande texten.

---

⁷ Genomlysning av Svenska kyrkans verksamhet i Spanien. Magnus Edin, Uppsala 2010

Svenska kyrkan i Spanien

Kort bakgrund

Svenska kyrkan i Spanien har idag fem församlingar med lite olika profil. Två av dessa, Costa del Sol och Costa Blanca, är placerade på fastlandet. De andra tre finns på de spanska öarna, Mallorca och Kanarieöarna (Gran Canaria och Teneriffa). Församlingarna beskrivs mera ingående senare i utredningen.

I Genomlysning av Svenska kyrkans verksamhet i Spanien från 2010⁸ skriver Magnus Edin:

Historiskt har Svenska kyrkans församlingar i utlandet kategoriserats som sjömanskyrkor, kolonikyrkor och turistkyrkor. I Spanien finns inte någon församling som kan betraktas som sjömanskyrka medan det finns tydliga exempel på både kolonikyrkor och turistkyrkor. Så har det inte varit under hela den period som Svenska kyrkan haft verksamhet i Spanien. Så sent som 1986 betraktades till exempel Las Palmas (Teneriffa) som både sjömans- koloni- och turistkyrka, Palma de Mallorca och Puerto de la Cruz (Gran Canaria) som både sjömans- och kolonikyrkor...

Svenska kyrkan etablerade sin första verksamhet i Las Palmas på Gran Canaria 1967. Sedan följde etableringar i tät följd, 1970 Los Cristianos, 1971 Palma de Mallorca, 1972, Puerto de la Cruz, 1978 Fuengirola, 1981 San Agustin och Torrevieja 1994. Den 1 januari 2009 sammanlades församlingarna Las Palmas och San Agustin till församlingen Gran Canaria.

De förändringar som skett sedan 2010 är till stor del effekter av de beslut som fattades efter ovan refererad utredning. I ett pressmeddelande 11-02-20⁹ skriver pressekreterare Ewa Almqvist följande:

Verksamheten i Spanien har genomlysts i två steg – dels av ensamutredaren Magnus Edin, dels av en grupp bestående av chefen för utlandskyrkan Anders Bergkvist och regionchef Stefan Bergmark, samt Kerstin Björk och Anders Roos från Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet. Nämndens utredningsgrupp har liksom ensamutredaren besökt och samtalat med samtliga församlingar i Spanien och tagit del av annat material.

Nämndens utredningsgrupp anser att församlingarna behöver ta större eget ansvar för sin ekonomi och därmed också stå för en större del av sina kostnader, till exempel assistenttjänster med husmor/husfarsinriktning. Motiveringen är bland annat att Svenska kyrkan i utlandet prioriterar att sända personal till församlingsvårdande tjänster.

Kort kan konstateras att alla beslut inte fick avsedd effekt. Bl.a. fattades beslut om att Fuengirola skulle upphöra som egen församling och i stället uppgå i Torreviejas pastorala ansvarsområde. Detta beslut reviderades senare och Fuengirola (Costa del Sol) blev åter en församling inom Trossamfundet Svenska kyrkan.¹⁰ Genom samverkan och ökad mobilitet skulle svenskar i Spanien fortsatt kunna ta del av Svenska kyrkans tjänster, om än i begränsad omfattning, även om resurserna blev mindre och de pastorala ansvarsområdena större.

---

⁸ Utredning – Genomlysning av Svenska kyrkans verksamhet i Spanien. Magnus Edin Uppsala 2010

⁹ Pressmeddelande 2011-02-20 angående beslut om Svenska kyrkans verksamhet i Spanien, Ewa Almqvist, pressekreterare.

¹⁰ Protokoll: Rådet för Svenska kyrkan i utlandet (2017:2) 14§.

Charlotte Engel fick i uppdrag att göra en genomlysning av hur behoven av svenskkyrklig verksamhet ser ut med huvudsaklig inriktning mot ungdomar i Barcelona. Charlotte presenterade i en rapport, augusti 2011, följande:¹¹

Svenska kyrkan i utlandet vill vara en kyrka för de svenskar som är bosatta eller bara tillfälligt vistas utomlands. Svenska kyrkans uppdrag i Barcelona skulle framför allt riktas till unga svenskar och vara diakonalt till sin karaktär. Det är uppenbart att ett sådant uppdrag inte kan utföras inom ramen för en traditionell utlandsförsamling. Det är också uppenbart att det inte finns underlag för ett sådant uppdrag om målgruppen är unga svenskar i en särskilt utsatt och svår livssituation. Däremot erbjuder Barcelona en bra möjlighet att utforska om och i sådana fall hur utlandskyrkan skulle kunna utveckla nya former för diakonalt arbete bland unga globaliserade, kyrkligt alienerade svenskar, utanför ett traditionellt församlingsarbete.

Svenskar i Spanien

I hela Spanien bor ca. 90 000 svenskar.¹² Det totala antalet registrerade svenskar i Spanien 2021 var 20 422 personer.¹³ Förutom dessa finns en stor grupp icke registrerade säsonsboende vars antal är svår att uppskatta. I respektive församlingsbeskrivning i denna utredning görs en uppskattning av det totala antalet svenskar i den provins församlingen är belägen. Många bofasta och säsonsboende är äldre, även om flera av de som utredningen haft kontakt med beskriver ett ökande antal yngre som köper bostäder i Spanien.

Med sina 90 000 svenskar är Spanien, näst efter USA och i nivå med Norge och Storbritannien, det land som har flest utflyttade svenska medborgare.¹⁴

Det totala antalet resor till Spanien från Sverige 2019 uppgick enligt Vagabonds resebarometer till över 1,8 miljoner svenskar.¹⁵ En mångårig trend när det gäller turistresor till Spanien bröts 2018 då 17% färre svenskar reste till Spanien. Men trenden var bara tillfällig. 2019 var siffrorna uppe på samma nivå som 2017.

Enligt Vagabonds resebarometer ligger Spanien på topp över våra mest besökta länder, och det ser ut ungefär likadant som det gjort de senaste åren. Spanien är alltså svenskarnas vanligaste destination, ökar med 12 % jämfört med 2018 och drar ifrån i toppen. På andra plats kommer Danmark med ca. 1,1 milj. svenska besök och på tredje plats Tyskland med drygt 900 000 besökare från Sverige¹⁶

	2017	2018	2019
Antal svenska besök i Spanien	1,8 milj.	1,5 milj.	1 827 000

Av de 1,8 miljoner svenskar som reser till Spanien så landar, enligt resebarometern, ca. 650 000 av dessa på Kanarieöarna, ungefär lika stor grupp på Mallorca, och resten, d.v.s. ca. 500 000 på det spanska fastlandet.

¹¹ Diakoni+unga svenskar+Barcelona - en utmaning för den Svenska utlandskyrkans diakonala självförståelse. Charlotte Engel, augusti 2011.

¹² www.sviv.se Svenskar i världens kartläggning 2015

¹³ <http://epa.com.es/padron/suecos-en-espana/>

¹⁴ https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2015/06/Kartlaggningen_2015_uppdaterad151007.pdf

¹⁵ <http://www.vagabond.se/artiklar/artiklar/20200403/vagabonds-resebarometer-forra-aret-okade-resandet-till-nya-rekordnivaer/>

¹⁶ <http://www.vagabond.se/artiklar/artiklar/20200403/vagabonds-resebarometer-forra-aret-okade-resandet-till-nya-rekordnivaer/>

Svenskar i Världen redovisar i en undersökning från 2015 att allt fler pensionärer väljer att flytta utomlands.¹⁷ 2014 fanns det drygt 120 000 bosatta svenskar utomlands som tog emot svensk pension. Alla av dessa är nödvändigtvis inte svenskar utan vissa kanske bara befunnit sig i Sverige under en kort period och har intjänad svensk pension. 2014 hade Spanien totalt 4 179 svenskar som tog emot svensk pension.

I samma undersökning står att läsa att antalet svenska studenter utomlands under 2000-talet mer eller mindre har varit konstant, men att det under åren före undersökningen 2015 ökade markant. Tabellen nedan visar att USA fortsatt är det land som har flest svenska studenter, tätt följt av ytterligare två engelskspråkiga länder, Storbritannien och Australien.¹⁸ Med sina 1125 studenter kvalar Spanien in på en 7:e plats i denna lista.

Svenska studenter inskrivna vid högskolor utomlands läsåret 2013/2014

Land	Antal Studenter
USA	5664
Storbritannien	5318
Australien	1622
Danmark	1616
Polen	1454
Frankrike	1210
Spanien	1125
Tyskland	1083
Norge	912
Kina	821

(Universitetskanslerämbetet & Statistiska Centralbyrån - Internationell studentmobilitet i högskolan 2013/14 s.95-96)

När det gäller de mest populära studieorterna så ligger spanska Barcelona på en nionde plats med 462 studenter 2014. På en klar första plats ligger London med över 2200 svenska studenter. Undersökningen visar också att betydligt fler kvinnor än män väljer att resa utomlands för studier. Läsåret 2013/2014 valde 59 procent kvinnor att studera utomlands jämfört med 41 procent män.

2021 har *Svenskar i Världen* (SVIV) påbörjat en ny kartläggning som ska ge uppdaterade siffror men också fördjupad kunskap om utlandssvenskarna.¹⁹

¹⁷ <https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2019/04/Kapitel-Pension.pdf>

¹⁸ <https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2019/04/Studentkapitel-Slutversion.pdf>

¹⁹ <https://www.sviv.se/blog/2021/10/ny-kartlaggning-av-utlandssvenskarna-pa-gang/>

Costa del Sol – Fuengirola

Bakgrund och församlingsbeskrivning

Fuengirola är en spansk kommun, och stad, i provinsen Málaga. Fuengirola är belägen 30 km från staden Málaga. 2013 hade Fuengirola 77 397 invånare. Fuengirola var från början en liten fiskeby men är numera nästan helt uppbyggd kring turism. Här har både spanjorerna själva och många andra européer semesterbostäder. Fuengirola är också centrum för den svenska, danska, norska och finska befolkningen utmed Costa del Sol. Här finns Svenska skolan, Svenska kyrkan, Skandinaviska turistkyrkan²⁰ och Spansk-Nordiska Sällskapet. Fuengirola är en av kustens populäraste orter att bosätta sig i för svenskar. Staden har en 8 km lång strandremsa och strandpromenaden är den längsta på hela kusten. I staden finns också en fiskehamn med stor betydelse för stadens ekonomi. Den största nordiska föreningen AHN (Asociación Hispano Nordica) är en spansknordisk förening för nordbor i Spanien. AHN Fuengirola-Mijas har mer än 2000 medlemmar. Verksamheter som erbjuds är bl.a. bridge och golf, resor, utflykter, föredrag och klubbafnär.²¹

SPF seniorerna har en förening i Fuengirola med många medlemmar, den enda utanför Sverige. Det finns också norsk-, dansk-, och finsk förening.

Målgrupper

Med det spanska kommunregistret som grund (bofasta svenskar) uppskattas nedan det totala antalet boende svenskar, inklusive säsonsboende, utifrån hur stor andel fast boende svenskar som är registrerade i aktuell provins. I kolumnen längst till höger redovisas antalet korttidsturister.

Svenskar i Provinsen Malaga 2021

Bofasta (registrerade)	Bofasta+Säsonsboende	Kortidsturister
6 578 personer (32,21%) ²²	30 000 - 40 000 personer (uppskattning)	<i>Uppskattningsvis ca. 500 000 på hela spanska fastlandet. Ökande 2019.</i> ²³

Företrädare i församlingen uppskattar att det idag (2021) under högsäsong finns ca: 40 000 svenskar i det egna upptagningsområdet, från Marbella i väster till Nerja ca 11 mil österut längst spanska solkusten. Redan på 70-talet etablerade Svenska kyrkan ett församlingsarbete i Fuengirola, där det största antalet svenskar bor. Verksamheten är bred och riktar sig till svenskar i alla åldrar som under kortare eller längre tid bor eller reser i församlingens upptagningsområde.

²⁰ Skandinaviska Turistkyrkan är en evangelisk församling verksam på flera platser i Spanien. Medlemmarna kommer från olika nordiska länder och olika kyrkor och samfund (<https://www.turistkyrkan.org>)

²¹ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Fuengirola> (urval)

²² <http://epa.com.es/padron/suecos-en-espana/>

²³ <http://www.vagabond.se/artiklar/artiklar/20200403/vagabonds-resebarometer-forra-aret-okade-resandet-till-nya-rekordnivaer/>

I grunden har församlingen stora möjligheter. Det finns ett stort antal svenskar boende i området och också många ideellt engagerade. Den största delen av verksamheten är fokuserad kring kyrkan i Fuengirola men verkar längs hela spanska sydkusten, Costa del Sol. Verksamhet bedrivs också i Marbella, Almunécar och Nerja, och handlar då främst om gudstjänster och körverksamhet. Körerna deltar regelbundet i gudstjänsterna. Önskemål har framförts om mer frekvent och genomtänkt kyrklig närvaro i ”ytterområdena”.

- Perioden oktober-april betraktas som högsäsong. Den stora gruppen under denna period är de äldre som är bofasta eller säsongboende i området. Traditionell församlingsverksamhet erbjuds med utgångspunkt från kyrkan i Fuengirola.
- Perioden maj-september betraktas som lågsäsong/turistsäsong. Många av de säsongboende svenskarna reser hem till Sverige under sommaren, däremot syns ett ökande antal tillfälliga svenska turister på Solkusten med delvis andra behov.

Verksamhet och målsättningar

Situationen i församlingen har de senaste åren varit problematisk vilket gör det svårt att beskriva församlingens mål och verksamhet på ett rättvisande sätt. Detaljer kring detta kommer utredningen inte att gå in på men kan konstatera att ett stort och viktigt arbete har initierats för att skapa en stark och transparent organisation inför framtiden. Det framhålls att det ska finnas en god ordning i redovisning och ekonomi, att det ska finnas tydliga arbetsordningar och att alla ärenden ska vara beredda innan beslut fattas. Utifrån egen kompetens och erfarenhet har ledamöterna i kyrkorådet fått ansvar för olika verksamhetsområden i församlingen. Detta ska säkerställa att återkoppling sker och att delaktigheten för församlingens beslutsfattare ökar i den löpande verksamheten.

När det gäller gudstjänst så firas från oktober 2020 åter gudstjänst varje söndag i Fuengirola. Den samlar i dagsläget 20-40 deltagare. Veckomässa firas varannan vecka, med ca. 15 individer. I samband med jul och påsk firas också gudstjänst med ett mindre antal deltagare i Marbella och i Nerja.

Förutom verksamhet i kyrkans egna lokaler i Fuengirola, som t.ex. caféverksamhet, gudstjänster och olika typer av gruppverksamheter, nämns kontakten med de många brudparen (71 st. 2019) och deras anhöriga. Detta arbete beskrivs som en viktig inkomstkälla men också som en kontaktyta med de svenskar som i andra sammanhang sällan besöker kyrkans verksamheter. Även sörjande, i samband med dödsfall bland svenskar, definieras som en viktig målgrupp. 2019 avled 49 svenskar på Solkusten enligt svenska konsulatet och ungefär hälften av deras anhöriga kom församlingen i kontakt med.

Statistiskt sett har församlingen i Fuengirola varit en framgångssaga sedan 2015. Det totala antalet besökande till kyrkans verksamheter ökade från ca: 13 000 personer 2014 till över 37 000 personer 2019. Antalet gudstjänstbesökare ökade också under motsvarande period, från 2 222 personer 2013 till nästan 10 000 gudstjänstbesökare 2019.

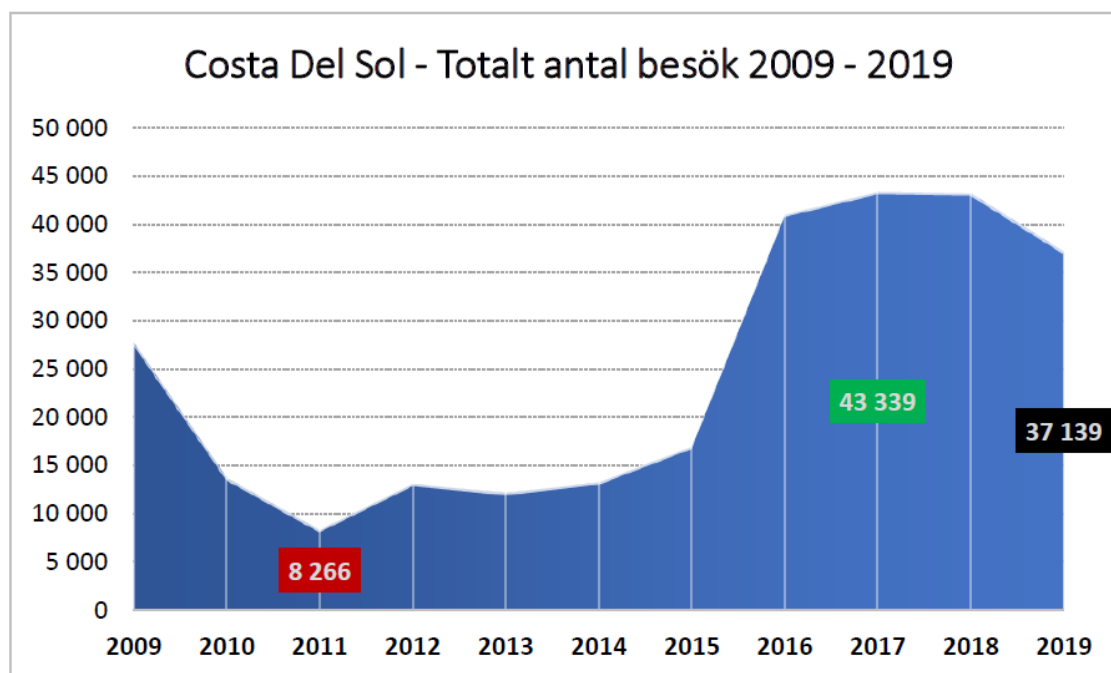
Med ett ökande antal sjuk- och hembesök, ett 70-tal vigslar per år de senaste åren, ett tiotal döpta och begravnade och med en handfull konfirmander per år (se nedan), har församlingen varit en självklar samlingspunkt för många svenskar.

Statistik gudstjänster och kyrkliga handlingar:

	2018	2019
Gudstjänstbesök	10 071	9 594
Dop	9	10
Konfirmerade	8	4
Vigslar	77	71
Välsignelser – B. äktenskap	0	3
Förnyelse - Äktenskapslöfte	0	0
Begravning	13	12

I verksamhetsöversikterna från tidigare år beskrivs bl.a. körverksamheten som en viktig del i undervisningen, men också barngrupper, barnkör, konfirmandgrupper, ungdomsträffar och samtalsgrupper av olika slag har bedrivits och varit väl besökta före pandemin, och innan de interna problemen eskalerade. Församlingen har regelbundet även inbjudit till föreläsningar i olika teman. I dagsläget erbjuds undervisning, förutom den som ges i samband med gudstjänst, i mindre omfattning. Kören är fortsatt en viktig arena och det finns förhoppningar om att snart kunna återuppta körverksamheten.

En grafik med det totala antalet besökare i församlingen visar utvecklingen på ett tydligt sätt. Grafen visar också att många medlemmar valde att lämna församlingen 2019, detta p.g.a. den rådande situationen. Medlemsantalet rasade också markant under 2020.

Under pandemin har antalet svenskar på Solkusten minskat kraftigt och de restriktioner som infördes i mars 2020 ledde till en total nedstängning av all gruppverksamhet i församlingen.

Själva kaffeserveringen är under normala omständigheter en viktig mötesplats. Många gånger blir det både stödsamtal och själavård ute på kyrkans terrass. Genom goda möten skapas nätverk bland svenskar och kyrkans närvaro blir enkel och självklar. Församlingen har inget formellt BC-tillstånd (Bar/Cafeteria) för sin servering utan betraktar caféet som ett medlemskafé utan kommersiella intressen.

Ur ett diakonalt och missionerande perspektiv beskrivs att kyrkans närvaro och öppenhet är ett sammanhang att inlemmas i. Handarbetsgruppens arbete bidrar till att samla in medel till församlingen, och inför julbasaren arbetar många tillsammans med matlagning, lotterier och insamling av sponsorgåvor. Bemötande och bemyndigande av medlemmarnas insatser är en viktig del i att synliggöra Kristi kropp och Guds rikes närvaro. Förutom detta sker ett stort antal samtal och möten inom ramen för caféverksamheten, och genom diakonalt stöd till enskilda. Hembesöksverksamheten är viktig, inte minst bland de äldre.

Verksamhetsöversikten för 2019 nämner ett gott samarbete med kommunerna på Costa del Sol, något som mynnar ut i olika diakonala insatser. Det diakonala ”trycket” beskrivs som högt men det är otydligt vilka de diakonala behoven är och vilka målgrupper som prioriteras.

Statistiken visar på ett ökande antal hem- och sjukhusbesök fram till 2019.

Besöksverksamhet	2011	2013	2016	2017	2018	2019
Hembesök/personer	30	0	69	163	178	165
Sjukhusbesök/personer	12	0	12	8	25	20

I de verksamhetsbeskrivningar och planer för åren fram till 2019 är det svårt att se vilka konkreta mål församlingen har inför framtiden. I samtal med förtroendevalda och personal blir det däremot tydligt att fokus i dagsläget inte främst ligger på att definiera nya mål utan snarare att skapa strukturer och förutsättningar för en genomtänkt och hållbar verksamhet i framtiden, en verksamhet som utgår från kyrkans grunduppdrag och som möter de behov som finns bland svenskar på Solkusten.

Ett övergripande mål som träder fram i dialog med församlingen är att genom goda strukturer återuppbygga det förtroende som blivit skadat och återkoppla till de grupper som tidigare varit med i församlingens gemenskap. I församlingens pågående strukturarbete har ny verksamhetsplan tagits fram, så även attest-, arbets-, och delegationsordningar.

Något som kommer fram i samtalen är vikten av att formulera *behov* snarare än *målgrupper*. Vilka behov finns bland svenskar som är bofasta på Solkusten, både bland äldre och yngre, familjer, skolbarn, företag och svenskföreningar m.fl? Och vilka behov finns bland de svenskar som under kortare tid besöker denna del av Spanien? Kanske är det utifrån dessa behov, och med de resurser man har, som församlingen på ett tydligare sätt behöver göra sina prioriteringar?

Även om församlingen på kort sikt fortsätter att erbjuda samma verksamhet som tidigare så framträder ett antal fokus- eller utvecklingsområden, något som ligger i den vision om vad församlingen vill vara och prioritera i en framtida verksamhet.

1. Unga och unga vuxna

Engagemanget i bl.a. ”Nattens änglar”, ett arbete som innebär att möta ungdomar ute på stan på helgerna, är något som behöver prioriteras. Många svenska ungdomar har svårt att hantera den liberala hållningen till alkohol som finns i Spanien och kan därför fara illa. Det finns också många utbytesstudenter som är inackorderade på olika håll. Detta är en grupp med stora behov. Även de många svenska ungdomar som jobbar på olika callcenter nämns. Det är en tuff miljö med höga krav och många känner sig utlämnade och skyddslösa. Denna grupp blir allt större. För dessa kan församlingen bli ett tryggt sammanhang. Församlingen uppskattar att det finns 400-500 svenska ungdomar i närområdet.

2. Ideella

De ideella är en stor kraft i församlingen. Samtidigt finns ingen tydlig plan för arbetet med de ideella när det handlar om handledning, utbildning, rekrytering mm. Den ideella gruppen beskrivs som avgörande för att kunna upprätthålla den verksamhet som församlingen erbjuder.

3. Människor ”mitt i livet”

Verksamhet som riktar sig mot människor ”mitt i livet” behöver utvecklas. Denna grupp har ökat över tid och har andra behov än de äldre.

I samtalen med personal, förtroendevald och ideellt engagerade beskrivs en vision om att bli en mer uppsökande kyrka, en kyrka som tydligt prioriterar det diakonala behov som finns bland svenskar i området. Samtidigt finns en önskan om att församlingens centralt placerade lokaler ska få vara en bas för den stora blandning av svenskar som längtar efter ett socialt sammanhang. En trygg bas med en flexibel verksamhet. I dagsläget är det en stor blandning av människor i olika åldrar, bakgrund och behov, som besöker kyrkans lokaler. Och kanske är det också just därför som den beskrivs så betydelsefull? Det blir en signal som säger att det i kyrkans gemenskap finns plats för alla.

Medlemmar

Utifrån den något ofullständiga verksamhetsredovisningen från de senaste åren är det svårt att få fram exakta medlemsantal. Däremot kan man förstå att de problem och konflikter som varit i församlingen orsakat stora medlemstapp. Man talar om en halvering av antalet medlemmar 2019-2020. Medlemsantalet under åren 2016-2018 var enligt församlingen ca. 400 personer, men sjönk kraftigt under 2019-2020 p.g.a. konflikten i församlingen och pandemin.

Medlemmar	2018	2019	2020
Antal medlemmar	473	248	130
Medlemsavgiften har länge legat på 20 €/år men höjdes 2020 till 25€. Kyrkorådets ordf. menar att ytterligare höjning kan bli aktuell men att den behöver ske succesivt.			

Till stor del har informationen till medlemmarna tidigare skett genom församlingens facebookgrupp, en grupp som församlingen i dagsläget av olika anledning inte har tillgång till. Församlingen söker sätt att återkoppla till detta nätverk. Information ges idag via en nystartad facebookside, hemsida, nyhetsmejl och affischering. Andra informationskanaler är veckobrev och annonsplatser i de tre svenska lokaltidningarna.

Frågan om vilket kärnbudskap som ska kommuniceras diskuteras. Ordet ”glädje” nämns som en känsla som behöver förmedlas genom församlingens kommunikation, men också att församlingen har låga trösklar och är en varm och öppen plats för alla.

Ekumenik och lokal samverkan

- Det ekumeniska arbete som funnits har bl.a. handlat om kontakter med Norska Sjömanskyrkan även om den tidigare, genom delade lokaler, varit mer långtgående. I dagsläget sker samverkan i begränsad omfattning.
- Svenska kyrkan på Costa del Sol har varit aktiv i Lux Mundi, ett ekumeniskt katolskt samarbete. I det sammanhanget möts många av de lokala kyrkorna i regelbunden bön och gudstjänst. Samverkan finns också med andra nordiska kyrkor, bl.a. med finska kyrkan och Skandinaviska turistkyrkan²⁴. Den ekumeniska andan beskrivs som god.
- Från församlingens sida finns en önskan om att kontakten med de svenska skolorna ska utvecklas och fördjupas. Det kan handla om enkla och spontana besök i skolorna men också om mer regelbundna besök i samband med större högtider. Den kyrkorådsledamot med ansvar för skola- och skolkontakter poängterar att det är av största vikt att församlingen tar initiativ till dessa kontakter. Från skolans sida finns en öppenhet. Det finns också många sociala problem bland de svenska familjerna. Till stöd för dessa kan församlingen vara en resurs. Svenska Skolan på Costa del Sol är Sveriges största utlandsskola med ca. 500 elever i Fuengirola och Marbella. Dessutom finns det uppskattningsvis lika många, 500 svenska barn på spanska och internationella skolor. Fram till 2019 fanns ett utvecklat samarbete med kyrkan, t.ex. vid Lucia och andra högtider. Elever deltog tillsammans med kyrkan i arbetet med Nattens Änglar i Malaga. Kyrkan var öppen för "Fredagshäng" för skolungdomar. Kontakten med eleverna innebär också en stor kontaktyta med många föräldrar och syskon. Trenden är att det blivit allt fler svenska elever i skolorna. Ett genomarbetat arbetssätt för kontakten med skola behöver tas fram och ökad mobilitet för församlingens anställda diskuteras.
- Samtal med honorärkonsuln i Malaga visade att det i dagsläget inte finns en utarbetad relation mellan församlingen och konsulatet men att det finns en stor öppenhet för en djupare samverkan. Honorärkonsuln såg många samverkansvinster. I den diakonala verksamheten ser man fördelar med en utarbetad dialog mellan konsulat och kyrka.

---

²⁴ Skandinaviska Turistkyrkan är en evangelisk församling verksam på flera platser i Spanien. Medlemmarna kommer från olika nordiska länder och olika kyrkor och samfund (<https://www.turistkyrkan.org>)

- Kontakten med svenska företag är något som församlingen menar att man behöver utveckla och kanske också formalisera. Det finns bl.a. förslag på att ta fram ett ”paket” som kan erbjudas företagen. Som sponsor av församlingens verksamhet får man också något tillbaka. Det kan handla om ett konferenspaket för företagets anställda, möjlighet att låna lokaler till reducerat pris, krisberedskap/stöd, riktade diakonala insatser eller annat. Många av de som jobbar på de svenska företagen har också barn i någon av de svenska skolorna.
- Samverkanskontakter finns också med SWEA och med andra svenskföreningar.

Ekonomisk situation och bas

Med ett särskilt intresse för lokal- och personalkostnader redovisas nedan församlingens ekonomiska situation. Detta sker mycket schematiskt men syftet är ändå att visa på hur församlingens kostnader fördelas. Siffrorna är inhämtade från kyrkokansliets ekonomiavdelning i Uppsala.

Lokaler

Lokaler 2019						
SKUT ägda	Kyrko- och samlingslokal					
SKUT hyrda						
Lokalt ägda	Kyrkoherdebostad					
Lokalt hyrda	Personalbostad					
Församlingens totala lokalkostnader 2019, inkl. snittkostnad för lokaler som Trossamfundet äger: ca. 400 000 kr. Trossamfundet äger kyrkolokalen, men församlingen har normalt stått för alla direkta kostnader: fastighetsskatt, bostadsförening, försäkring, lokalunderhåll, inventarier och driftskostnader (el, vatten, sopavgifter).						

Verksamhetslokalerna är ändamålsenliga, lättillgängliga och placerade centralt i Fuengirola. Det är lätt att hitta till kyrkan och på ett naturligt sätt kan församlingen vara en central mötesplats för svenskar i området, både för bofasta och turister.

Personal

Personal 2019						
SKUT anställda	Kyrkoherde 100 %	Ass/diakon 100 %	Komminister (säsong)			
Lokalt anställda	Kökschef	Musiker 50%				
Trossamfundets kostnader för utsänd personal: ca. 1,8 milj. kr. Församlingens kostnader för lokalt anställd personal: ca. 460 000 kr. Den av SKUT anställda assistenten med diakonal inriktning arbetade även som musiker. Verksamhetsåret 2020 fortsatte kostnaderna för den lokalt anställda kökschefen.						

Ekonomiska förutsättningar och prognos framåt

Församlingens resultat för verksamhetsåret 2019 blev -470 682 kr och självförsörjningsgraden 40% (församlingens del av den totala kostnaden, inkl. kostnaden för utsänd personal men exkl. snittkostnad för de lokaler som Trossamfundet äger).

Om förutsättningarna inför 2030 blir att SKUT centralt täcker kostnaderna för utsänd personal (utredningens antagande) och att församlingen själv bär de egna lokal- och verksamhetskostnaderna så innebär detta med 2019 års redovisning som referens och med alla andra förutsättningar lika, följande:

1. Minskad intäkt på 237 580 kr (verksamhetsbidrag från SKUT)
2. Ökade fastighetskostnader med 196 863 kr (snittkostnad/år för lokaler som Trossamfundet äger).

Noteringar:

- Åren 2019 och 2020 innebar stora ekonomiska underskott orsakade av konflikter och stora medlemstapp. En mer rättvisande bild av församlingens ekonomi kan därför ett genomsnitt för åren 2016-2018 vara. Enligt församlingens revisor visar ett genomsnitt för dessa tre år ett årligt underskott på ca. 2 500 €.
- För verksamhetsåret 2019 var Trossamfundets kostnad för församlingen, inkl. snittkostnad fastighet, 2 457 089 kr.
- Församlingens intäkter, exkl. anslag med netto av basarer och servering, blev 1 020 712 kr.
- Församlingens minusresultat 2019 motsvarade kostnaden för lokalt anställd personal.
- Församlingens ekonomiska buffert är förhållandevis liten, 1 733 958 kr. Samtidigt äger församlingen prästgården som är avskriven i bokföringen.

Costa Blanca – Torrevieja

Bakgrund och församlingsbeskrivning

Torrevieja är en stad och kommun i provinsen Alicante i sydöstra Spanien med 83 337 invånare (2019). Staden ligger vid Medelhavet cirka 50 km söder om Alicante på Costa Blanca-kusten. Staden med omnejd är året-runt-populär för svenska och norska turister, vilka därför inte sällan även äger fastigheter eller lägenheter i området. Torrevieja är centralort för södra Alicanteprovinsen. Torrevieja har flera populära badstränder och i närområdet finns även många golfbanor.²⁵

Målgrupper

Med det spanska kommunregistret som grund (bofasta svenskar) uppskattas nedan det totala antalet boende svenskar, inklusive säsonsboende, utifrån hur stor andel fast boende svenskar som är registrerade i aktuell provins. I kolumnen längst till höger redovisas antalet korttidsturister.

Svenskar i Provinsen Alicante 2021

Bofasta (registrerade)	Bofasta+Säsonsboende	Kortidsturister
3 855 personer (18.88%) ²⁶	20 000 - 30 000 personer (uppskattning)	Ca. 500 000 på hela det spanska fastlandet. Ökande 2019 ²⁷

Församlingen uppskattar antalet boende svenskar i upptagningsområdet till ca. 30 000 individer där uppskattningsvis 70% av dessa förmodas vara medlemmar i svenska kyrkan.²⁸ Verksamhetsområdet för Svenska Kyrkan på Costa Blanca sträcker sig från Javea i norr till La Manga i söder. Det mesta av verksamheten är koncentrerad till Torrevieja. Under en stor del av året bor där många svenskar, både yngre och äldre. När det gäller boende svenskar i området så skiljer man många gånger mellan residenta svenskar (bofasta), och sk. ”flyttfåglar” som bor mer än 6 månader i Sverige (säsonsboende). De flesta av de sistnämnda tillbringar sin tid i Spanien från september till april.

Enligt en artikel i Expressen 14 maj 2018 (Allt fler svenskar köper bostad på Costa Blanca) har antalet svenska bostadsköp ökat lavinartat. 2017 köpte 1 372 svenskar bostad eller lägenhet i området, en ökning med 78 % från året innan. ”Costa Blanca håller på att bli Costa Suecia”, skriver artikelförfattaren. Endast britterna var värre.²⁹

Till församlingens upptagningsområde kommer också ett stort antal svenska korttidsturister. Till Spanien som helhet reser ca. 1,8 miljoner svenskar varje år. Uppskattningsvis besöker ca. 500 000 av dessa den spanska sydkusten, främst under sommarhalvåret.

²⁵ [https://sv.wikipedia.org/wiki/Torrevieja_\(urval\)](https://sv.wikipedia.org/wiki/Torrevieja_(urval))

²⁶ <http://epa.com.es/padron/suecos-en-espana/>

²⁷ <http://www.vagabond.se/artiklar/artiklar/20200403/vagabonds-resebarometer-forra-aret-okade-resandet-till-nya-rekordnivaer/>

²⁸ Församlingsinstruktion 2020 (ej ännu antagen av Domkapitlet i Visby)

²⁹ <https://www.expressen.se/dinapengar/bostad/allt-fler-svenskar-koper-bostad-pa-costa-blanca/>

Bland korttidsturisterna finns diakonala behov främst i samband med oväntade och svåra händelser, något som församlingen också vill försöka möta.

På ett tydligt sätt består Svenska kyrkans verksamhet på Costa Blanca av två skilda perioder. Detta beror på att en stor del av församlingsmedlemmarna under vinterhalvåret bor i Spanien och under sommarhalvåret i Sverige.

- Perioden oktober - april betraktas som högsäsong. Den stora gruppen under denna period är bofasta eller säsongboende i området. Traditionell församlingsverksamhet erbjuds med utgångspunkt från kyrkan i Torre Vieja.
- Maj-september betraktas som lågsäsong. Många av de säsongboende svenskarna reser hem till Sverige under sommaren, däremot syns ett ökande antal tillfälliga svenska turister på Costa Blanca med delvis andra, främst diakonala, behov. Verksamheten präglas av ett stort antal vigslar. Gudstjänst firas under lågsäsong endast varannan söndag och caféet har öppettid i mindre omfattning.

I aktuell Församlingsinstruktion från 2014 definieras de svenskar som helt eller delar av året bor i verksamhetsområdet som den huvudsakliga målgruppen. Men i verksamhetsöversikter och samtal med personal och förtroendevalda framkommer en bredare och mer nyanserad bild av vilka grupper som församlingen jobbar mot/för.

- Barnfamiljer
- Barn och ungdomar – kontakt med Skandinaviska skolan
- Personer med akuta sociala problem – fattigdom, sjukdom och kriser
- Församlingsbor/medlemmar
- Tillfälliga svenska turister
- Äldre personer boende i upptagningsområdet

I samtal både med personal och förtroendevalda benämns det diakonala arbetet som centralt. Bedömningen är att de diakonala behoven ökar och att församlingen därför behöver jobba målinriktat med dessa frågor. Diakonala målgrupper och deras behov kan behöva definieras, och på vilket sätt församlingen kan möta dessa. Men hur mäts och värderas det diakonala arbetet?

Bland de svenskar som av olika anledning vistas i församlingens upptagningsområde finns både sociala och psykosociala behov. En stor grupp unga svenskar jobbar på sk. callcenter. Där är kraven höga och många känner sig utlämnade utan sociala skyddsnet/familj, släkt och vänner. Psykiska problem är vanliga bland de yngre.

Verksamhet och målsättningar

Församlingen har en församlingsinstruktion från 2014 men har tagit fram en ny och uppdaterad version som ännu inte blivit godkänd av domkapitlet i Visby. I den nya församlingsinstruktionen formuleras följande mål för den grundläggande verksamheten:

Gudstjänst

- *Församlingens gudstjänster ska utvecklas genom att exempelvis använda tema- och musikgudstjänster.*
- *Gudstjänster och andakter ska också firas där människorna möts i vardagen ex sammanträden, trivselkvällar, utfärder och andra evenemang.*
- *Alla besökare ska kunna känna sig välkomna i församlingens gudstjänster.*
- *Den som vill ska beredas möjlighet att vara med och dela ansvaret för förberedelse och genomförande av gudstjänster.*
- *Kring gudstjänsten ska församlingen skapa aktiviteter för ökad gemenskap och samvaro - ex kyrkkaffe efter varje huvudgudstjänst.*

Undervisning

- *Ungdomsverksamhet ska rikta sig till skolor och övriga platser där ungdomar vistas.*
- *Körverksamhet ska utvecklas*
- *Ekumeniska kontakter ska förstärkas*
- *Vuxenverksamheten ska utvecklas genom att församlingen anordnar kvällsaktiviteter.*
- *Pilgrimsarbete*

Diakoni

- *Församlingen vill nå alla åldersgrupper och speciellt ta hänsyn till ensamma och socialt utsatta.*
- *Församlingens diakoniarbete ska omfatta hela dess geografiska område.*
- *Församlingen vill stödja människor som av olika skäl kommer till Spanien.*

Mission

- *Församlingen ska självständigt arrangera och även tillsammans med andra aktörer anordna evenemang där människor som har olika bakgrund kan möta varandra och ha dialog*

Under högsäsong strävar församlingen efter att hålla kyrkan öppen varje vardag, och då erbjuda någon form av verksamhet, café och/eller social samvaro. Gudstjänst/högmässa firas minst tre av fyra söndagar och veckomässa ca. en gång/månad. Vid gudstjänsterna deltar ofta församlingens sånggrupp/kör och efter gudstjänsterna serveras alltid kyrkkaffe eller kyrklunch. I genomsnitt deltar ca. 130 personer i gudstjänst och ca. 90 vid högmässa. Under sommarperioden (2019) firades gudstjänst varannan söndag och caféet hade då öppet endast ett par dagar i veckan.

Statistik gudstjänster och kyrkliga handlingar:

	2018	2019
Gudstjänstbesök	6 553	6 271
Dop	3	0
Konfirmerade	0	0
Vigslar	87	50
Välsignelser – B. äktenskap	5	0
Förnyelse - Äktenskapslöfte	0	0
Begravning	5	2

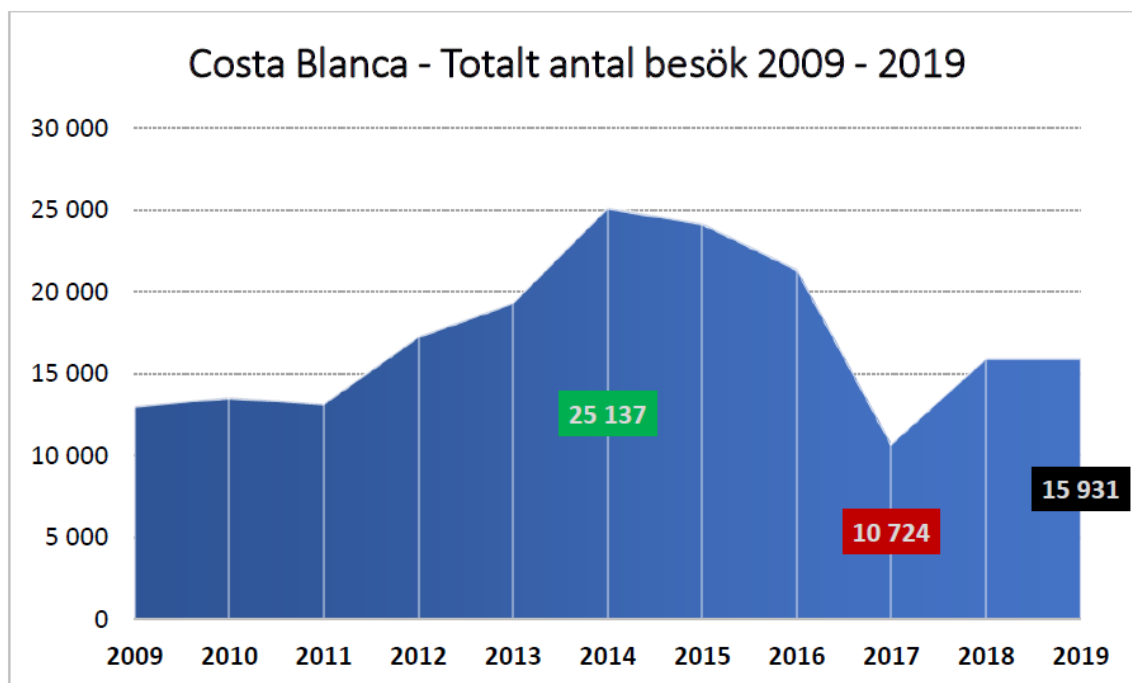
Återkommande arrangemang är höst- och vårresa, fågelvandring, valborgsmässo- och midsommarfirande, pilgrimsvandring och basar. Under terminerna har det även inbjudits till programkvällar, bibelsamtal, babysång för småbarnsföräldrar samt stödgrupp för sörjande.

Församlingen bedrev under 2019 ingen konfirmandundervisning men samarbetet med Skandinaviska skolan är god och har bl.a. lett till undervisning/guidning vid den stora julkrubban som staden Torrevieja sätter upp på torget utanför katedralen. Advent- och Luciafirande sker i samverkan och kyrkans personal besöker regelbundet skolan. I samband med att nya kyrkan (se nedan) tas i bruk utökas möjligheterna för skolan att besöka kyrkan, menar rektorn, inte minst i samband med det större högtiderna och vid skolavslutningar. Skolan informerar alla nya elever och deras familjer om kyrkans verksamhet och framhåller Svenska kyrkan som en viktig samlingsplats för svenskar i regionen.

Rektorn på Skandinaviska skolan i Torrevieja beskriver en stadig ökning av antalet svenska barn på skolan. 2012 fanns det 35 barn och idag (2021) finns det 120 barn, och ökningen ser ut att fortsätta. Möjlighet till distansundervisning för högstadiel elever och gymnasieelever erbjuds. Skolan söker efter större och mer funktionella lokaler. För vård och stöd till elever finns ett avtal med Scan Klinik (sjukhus) men regelbunden kontakt tas också med församlingens diakon för råd och stöd bl.a. kring psykosociala problem bland elever och deras familjer. Skolan och kyrkan kompletterar varandra på ett effektivt sätt. Svensk skola finns även i Madrid, 100-120 elever. Kontakten med dessa från kyrkans sida är endast sporadisk.

Costa Blanca är ett riskområde när det gäller jordskalv och församlingen har en genomarbetad krisplan som aktiveras om en naturkatastrof skulle inträffa.

Totalt antal besökare som deltagit i församlingens verksamheter redovisas i grafiken nedan:

Kommentar: Verksamheten under hösten 2016 och våren 2017 bedrevs av flera olika vikarier. Det var ett gott arbete men påverkade enligt verksamhetsöversikten kontinuiteten i verksamheten och hur den rapporterades in. Detta är en av förklaringarna till den stora "dipp" 2017 som grafiken visar.

Personal från konsulatet i Torrevieja ser ett stort, och ökande, psykosocialt behov bland svenskar i regionen, inte minst bland de yngre. I kontakt med konsulatet kan de inte alltid få den hjälp de behöver och då är en upparbetad kontakt med kyrkan viktig. Många gånger handlar det om att få någon att prata med, om alkohol- och drogproblem, familjerelaterade frågor och annat. Kyrkan står här som en garanti för god och professionell hjälp, menar konsulatet. Konsulatet noterar delvis en ny målgrupp, det handlar om unga, ofta familjer, som flyr från olika problem i Sverige för att starta ett nytt liv i Spanien. Många gånger blir det inte som man tänkt sig och verkligheten hinner i kapp. Genom ett gott samarbete med konsulatet får församlingen i Torrevieja många kontakter med svenskar där de diakonala behoven är stora. Samarbetet med konsulatet är inte formaliserat utan bygger på goda relationer och ömsesidigt förtroende.

Församlingen präglas av en relativt hög medelålder, många av de som helt eller delar av året bor i området är pensionärer. En stor del av medlemmarna har bott länge i Spanien och en utmaning både för enskilda individer och anhöriga är hur sjukdom och åldrande ska hanteras. Församlingens diakoni präglas av att man tar ansvar för varandra. Sjukbesök, hembesök och sorgestöd sker ofta efter kontakt av någon församlingsmedlem eller konsulatet/ambassaden. Detsamma gäller vid utsatta situationer tillfälligt besökande svenskar kan hamna i.

Hem- och sjukhusbesök har skett i närområdet, men också på flera specialistsjukhus i Alicante.

Besöksverksamhet	2011	2013	2016	2017	2018	2019
Hembesök/personer	61	50	68	40	30	150
Sjukhusbesök/personer	150	49	37	40	60	60

Kommentar: *Utredningen väljer att inte redovisa registrerad statistik för besöksverksamheten 2017-2019 då den med stor sannolikhet inte är korrekt. Anställda och ideellt engagerade beskriver en utökad besöksverksamhet med diakoni och besöksgrupper som vuxit fram genom åren. I dialog med församlingen har siffrorna därför korrigerats för att återspegla verksamheten på ett mer rättvisande sätt.*

Församlingen beskriver att man går mot en generationsväxling. Många av de som byggt upp församlingen och dess verksamhet flyttar hem till Sverige av åldersskäl och yngre, ofta familjer, flyttar in. Detta innebär utmaningar inför framtiden, med nya målgrupper och delvis nya behov. Det handlar bl.a. om yrkesverksamma svenskar och föräldralediga barnfamiljer.

Ett prioriterat arbete är att bevara engagemanget över hela året trots att många av volontärerna, och aktiva i kyrkorådet, tillbringar sommaren i Sverige.

Medlemmar

Utsänd personal består av en heltids kyrkoherde och en heltids diakon. I övrigt bygger församlingens verksamhet på ideella krafter. Det finns en grupp aktiva kyrkvårdar och ett engagerat kyrkoråd. Förutom detta många aktiva medlemmar som hjälper till med skötsel av fastigheten, caféverksamheten, loppis, basar, musikliv och mycket annat. I samband med gudstjänsterna medverkar ofta musiker på ideell basis. Med anledning av planerna på renoveringen av den nya lokalen som köpts in (som ska fungera bl.a. som ny kyrkolokal) så visar många ett stort engagemang och vilja att hjälpa till, både genom praktiskt kunnande och ekonomiska gåvor. Många av medlemmarna har en frikyrklig bakgrund vilket visar sig i en vana att tillsammans bära församlingsverksamheten.

Medlemmar

Medlemmar	2018	2019	2020
Antal medlemmar	389	400	350
Medlemsavgiften 2019 var 20 € = ca 8000 € per år			

Ekumenik och lokal samverkan

I det nya utkastet till församlingsinstruktion formuleras följande: *Svenska kyrkan på Costa Blanca vill vara öppen och med respekt möta människor som har olika bakgrund samt aktivt bedriva ekumenik. I gemensamt arbete med olika kristna traditioner och erfarenheter kan vi ömsesidigt utmana och berika varandra.*

Med en uttalad vilja till samverkan finns idag följande etablerade kontakter och samarbetspartners:

- Finska kyrkan och Norska Sjömanskyrkan
- Katolska kyrkan lokalt
- Ekumenisk samverkan kring den årliga böneveckan.

- Sjukhuset Quiron, samt andra sjukhus och vårdhem
- Skandinaviska skolan i Torrevieja och i Madrid
- Ambassaden i Madrid och konsulatet i Torrevieja, samt lokala myndigheter och institutioner
- Skandinaviska klubben, Club Nordico och Mas Amigos

Sedan lång tid tillbaka finns ett gott samarbete med Norska Sjömanskyrkan i Torrevieja. Under 2019 deltidanställde finska kyrkan en präst, vilket lett till utökad dialog. Relationen till katolska kyrkan är god, församlingen får bl.a. kostnadsfritt låna katedralen La Inmaculada för den stora adventsgudstjänsten. Under böneveckan ansvarar katolska kyrkan för den ekumeniska gudstjänsten. Svenska kyrkans församling på Costa Blanca är i sig en ekumenisk mix av olika kyrkliga traditioner, vilket bl.a. märks genom att gudstjänsten präglas av såväl svenskkyrkliga som mer frikyrkliga inslag.

Under den ekumeniska böneveckan firas gemensam gudstjänst i den katolska katedralen tillsammans med katolska-, anglikanska-, rumänsk-ortodoxa-, och evangelikala kyrkor. Där finns också norska-, finska- och tyska kyrkan med som ett självklart inslag. I samarbete med kommunen firas traditionsenligt en adventsgudstjänst i den katolska katedralen, en gudstjänst som samlar 700 - 800 svenskar. I samband med detta skänker också en församlingsmedlem en julgran som sätts upp på torget. Andra advent 2019 firades gudstjänst på ambassaden i Madrid tillsammans med Skandinaviska klubben och Skandinaviska skolan. Gudstjänsten samlade ca.100 deltagare.

I samband med utredningens besök i Torrevieja besöktes Norska Sjömanskyrkan för ett samtal med församlingens dagligledare. Den norska församlingens vision är att ”Ge mod till tro, hopp och engagemang” och man bedriver en medveten lågtröskelverksamhet i lokaler som alltid har sina dörrar öppna in mot altaret och gudstjänstlokalen. Det finns ett stort ideellt arbete men också många anställda. De ekonomiska förutsättningarna för Norska Sjömanskyrkan är helt andra än för de svenska utlandsförsamlingarna. Missionsperspektivet är tydligt och man vill, i enlighet med sin vision, väcka *mod till tro*.

Samverkan med konsulatet är etablerat och det är genom goda relationer mellan församlingen och konsulatet som kontakter ofta förmedlas till präst eller diakon. Konsulatet beskriver att det inte finns några andra organisationer eller institutioner som kan ersätta kyrkans roll lokalt och framhåller därför församlingens diakonala och sociala funktion som oerhört viktig för de svenskar som bor, eller semestrar, i provinsen Alicante. Med viss regelbundenhet brukar konsulatet och församlingen gemensamt inbjuda till föreläsning kring vad som är viktigt att veta i samband med att man blir äldre och får ett större vårdbehov, eller att någon svensk avlider.

Ekonomisk situation och bas

Med ett särskilt intresse för lokal- och personalkostnader redovisas nedan församlingens ekonomiska situation. Detta sker mycket schematiskt men syftet är ändå att visa på hur församlingens kostnader fördelas. Siffrorna är inhämtade från kyrkokansliets ekonomiavdelning i Uppsala.

Lokaler

Lokaler 2019						
SKUT ägda	Kyrkoherdebostad					
SKUT hyrda						
Lokalt ägda	Nya kyrkan					
Lokalt hyrda	Gamla kyrkan					
Församlingens totala lokalkostnader 2019, inkl. snittkostnad för lokaler som Trossamfundet äger: ca. 500 000 kr (förutom detta tillkommer kostnader för Nya kyrkan)						
Gamla kyrkan är hyrd t.o.m. jan -23. Enligt beslut läggs 4,5 milj. kr in som en del i verksamhetsstödet från SKUT kommande år för renovering av Nya kyrkan (inköpt 2019)						

Församlingen hyr från och med den 1 mars 2009 en egen lokal/kyrka i Torrevieja (gamla kyrkan). Lokalen har blivit utdömd av lokala brandmyndigheter. I juni 2019 köpte församlingen därför en restaurang "El Paraiso", som med bidrag från SKUT ska byggas om till en kyrka. Projektet beräknas vara färdigt för invigning 2021/2022. Sedan 1 januari 2006 äger Trossamfundet Svenska kyrkan en fastighet som fungerar som kyrkoherdebostad.

Personal

Personal 2019						
SKUT anställda	Kyrkoherde 100%	Diakon 100%				
Lokalt anställda						
Trossamfundets kostnader för utsänd personal: ca. 1,4 milj. kr						

Ekonomiska förutsättningar och prognos framåt

Församlingens resultat för verksamhetsåret 2019 blev +9 104 kr och självförsörjningsgraden 26% (församlingens del av den totala kostnaden, inkl. kostnaden för utsänd personal men exkl. snittkostnad för de lokaler som Trossamfundet äger).

Om förutsättningarna inför 2030 blir att SKUT centralt täcker kostnaderna för utsänd personal (utredningens antagande) och att församlingen själv bär de egna lokal- och verksamhetskostnaderna så innebär detta med 2019 års redovisning som referens och med alla andra förutsättningar lika, följande:

1. Minskad intäkt på 7000 kr (verksamhetsbidrag från SKUT)
2. Ökade fastighetskostnader med ca. 300 000 kr/år, förutom kostnaderna för Nya kyrkan (lokalhyra Gamla kyrkan ca: 200 000 kr/år, samt snittkostnad för lokaler som Trossamfundet äger, 105 209 kr/år).

Noteringar:

- För verksamhetsåret 2019 var Trossamfundets kostnad för församlingen, inkl. snittkostnad fastighet, 1 922 290 kr
- Församlingens intäkter 2019, exkl. anslag med netto av basarer och servering, blev 593 422 kr
- Församlingens ekonomiska buffert var 2019 förhållandevis stor, 6 531 453 kr.

Mallorca – Palma de Mallorca

Bakgrund och församlingsbeskrivning

Palma de Mallorca är en stad vid Palmabukten på Mallorcas sydvästra kust med ca. 300 000 invånare. Den är huvudstad och utgör tillsammans med Ibiza, Formentera och Menorca ögruppen Balearerna. Sammantaget på de Baleriska öarna bor ca. 1,1 miljoner invånare (2016). Palmas största näring är turismen. Palmas historia som stad går tillbaka till romartiden då en befäst stad uppfördes öster om floden. Under morisk tid kom hela ön under arabiskt inflytande, och staden hette på den tiden Medina Majorca. I april 1955 landade den första svenska charterresan på Mallorca. Många av de svenskar som bor på Mallorca arbetar inom turistnäringen, kundservice eller försäljning. Ett av de mest populära områdena för svenskar är Santa Catalina, men på senare år även El Terreno (där Svenska kyrkan har sina lokaler).³⁰

Personal från konsulatet på Mallorca beskriver en växande svensk koloni. Många svenska kändisar söker sig till Mallorca. Här finns det möjlighet att göra både RUT- och ROT-avdrag för renovering av fastigheter, vilket är en viktig faktor. Det finns också en stor grupp som pendlar för kortare eller längre perioder mellan Sverige och Mallorca. Det är idag enkelt att jobba ”hemifrån” med distansstudier eller distansarbete. Många svenskar stannar också länge och blir assimilerade. Mallorca är en växande turistort och det blir allt fler barn i skolan.

Barcelona, som också ingår i församlingens ansvarsområde, är en stad på fastlandet som många skandinaver har som favoritresmål och där också många köper bostad.

Målgrupper

Med det spanska kommunregistret som grund (bofasta svenskar) uppskattas nedan det totala antalet boende svenskar, inklusive säsonsboende, utifrån hur stor andel fast boende svenskar som är registrerade i aktuell provins. I kolumnen längst till höger redovisas antalet korttidsturister.

Svenskar på de Baleriska öarna 2021

Bofasta (registrerade)	Bofasta + säsonsboende	Kortidsturister
1 602 personer (7,84%) ³¹	10 000 - 12 000 personer (uppskattning)	Ca. 660 000 personer ³²

Mallorca Nyheter hänvisar till konsul Natalia Rigo Olausson och skriver i en artikel 22 februari 2018 att antalet svenskar som bor på de Baleriska öarna är på väg mot 10 000.³³ I samtal med konsulatet som denna utredning haft (2021) uppskattas antalet svenskar som helt, eller delar av året, bor på de Baleriska öarna idag vara betydligt fler än 10 000 personer.

³⁰ https://sv.wikipedia.org/wiki/Palma_de_Mallorca (urval)

³¹ <http://epa.com.es/padron/suecos-en-espana/>

³² <https://www.mallorcanyheter.com/turistaret-2019-i-siffror/> ca. 4% av totalt 16,5 miljoner turister är svenskar

³³ <https://epa.com.es/padron/suecos-en-espana/>

När det gäller den mer tillfälliga turismen skriver Mallorca Nyheter i en senare artikel (17 februari 2020) att turismen minskade något på de Baleriska öarna 2019 och landade på ca: 16,5 miljoner besökare. De skandinaviska resenärerna minskade med 175 000 till 740 000 personer, enligt Mallorca Nyheter. Den svenska turismen utgör ungefär 4% av totalen, d.v.s. ca. 660 000 besökare under turiståret 2019.³⁴

Församlingens ansvarsområde enligt församlingsordningens 2§ är att ansvara för... *arbetet bland svenskar på Mallorca, de övriga Baleariska öarna samt Barcelona och Madrid. Församlingens pastorala ansvar avser de svenska personer som är bosatta eller vistas inom ansvarsområdet.*

Svenskar i Provinsen Barcelona 2021

Bofasta (registrerade)	Bofasta + säsongsböende	Kortidsturister
2 772 personer (13,57%) ³⁵	10 000 - 12 000 personer (uppskattning)	

Enligt Anne Thorngren på UD:s pressjour bor totalt ca. 8 000 svenskar i Barcelona (Svenska Dagbladet 7 aug. 2017).³⁶ 2013/2014 fanns det 462 svenska studenter i Barcelona.³⁷

Svenskar i Provinsen Madrid 2021

Bofasta (registrerade)	Bofasta + säsongsböende	Kortidsturister
1 249 personer (6,12%) ³⁸	6 000 - 8000 personer (uppskattning)	

Församlingen har funnits på Mallorca sedan 1970-talet. 1979 köptes lokalerna på Avenida Joan Miró i Palma. Samtidigt köptes en kyrkoherdebostad. 1981 kom första ordinarie präst och husmor utsända av SKUT. Kyrkan är idag registrerad som utländskt trossamfund.

- Perioden mars-oktober betraktas som högsäsong. Under denna period ligger idag stort fokus på det stora antalet vigslar, men också akuta diakonala ärenden, sjukhusbesök, gudstjänster mm.
- Perioden november-februari betraktas som lågsäsong. Under denna period bedrivs församlingsverksamhet av mer traditionell karaktär.

Verksamhet och målsättningar

I församlingen på Mallorca firas mässa varje söndag. Gudstjänsten utgår alltid från Svenska kyrkans handbok (2018). Veckomässor firas under året på skärtorsdagen, vid retreat och när konfirmanderna träffas. I församlingen är predikan en central del av undervisningen och målet är att man skall känna sig lättare inombords när man lämnar gudstjänsten än när man kom. Övriga gudstjänster firas vid jul, under ekumeniska böneveckan, och i samband med t.ex. valborgsfirandet.

³⁴ <https://www.mallorcanyheter.com/turistaret-2019-i-siffror/>

³⁵ <http://epa.com.es/padron/suecos-en-espana/>

³⁶ <https://www.svd.se/svenskar-i-barcelona-vi-vagar-inte-ga-ut>

³⁷ <https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2019/04/Studentkapitel-Slutversion.pdf>

³⁸ <http://epa.com.es/padron/suecos-en-espana/>

I en genomarbetad och aktuell församlingsinstruktion (FIN) beskrivs att gudstjänsten alltid ska präglas av delaktighet. Det finns inga särskilda kyrkvårdar, i stället kan den som vill hjälpa till med något anmäla det strax innan varje gudstjänst.

Många som besöker gudstjänsten betraktas som ”icke kyrkvana”. Men genom att alltid hålla sig till samma gudstjänstordning så skapas trygghet både för barn och vuxna.

Dop erbjuds kostnadsfritt i hela församlingens ansvarsområde, endast eventuella rese- och boendekostnader betalas av familjen.

Svenska kyrkan på Mallorca erbjuder konfirmation. Konfirmandgruppen träffas under terminen och åker tillsammans på läger till ett nunnekloster i byn Mancor de la Vall. Under konfirmationstiden firas mässa i anslutning till konfirmandträffarna och ungdomarna får hjälpa till med att utforma mässan. Konfirmandverksamhet startades upp under 2019 med en grupp på tio ungdomar. Material som används är bibeln, psalmboken och frälsarkransen, något som varje konfirmand får som gåva. Biblarna är skänkta utav Torsby församling och frälsarkransarna av Täby församling.

Vigslar sker enligt Svenska kyrkans handbok och förrättas över hela det område som församlingen täcker. För detta tas en avgift ut, 550-700€ beroende på plats. Den största inkomstkällan för församlingen är dess vigslar. Citat från förtroendevald: ”att leverera en bra vigsel ger fler vigslar, förtroende och gott rykte”.

Begravningsgudstjänster erbjuds enligt Svenska kyrkans ordning och uppgifter om begravd person förs in i församlingens ministerialbok.

Statistik gudstjänster och kyrkliga handlingar:

	2018	2019
Gudstjänstbesök	7 063	9 420
Dop	7	7
Konfirmerade	0	0
Vigslar	202	116
Välsignelser – B. äktenskap	4	3
Förnyelse - Äktenskapslöfte	4	2
Begravning	0	2

Barnverksamhet med varierat innehåll erbjuds två dagar i veckan. Det kan handla om sångstunder för barn, samtal med föräldrar eller Torsdagsklubben för de lite äldre barnen. Förutom ett bibliotek med svenska böcker för vuxna så finns det också svenska barnböcker att låna. För att stimulera kunskapen i det svenska språket är all verksamhet för barn på svenska. Genom att vid varje aktivitet för barn och ungdomar använda sig av kyrkorummet, och samlas där en stund, så öppnar man för möjligheten till andlig utveckling. Församlingen noterar att allt fler frågar efter barnverksamhet. Detta antas bero på en ökad inflyttning av barnfamiljer. Planer finns på att starta upp något som man kallar för Kyrk-BVC. Detta kommer att drivas av kompetenta ideella krafter och syftar till att ge föräldrar och barn stöd och råd i frågor som rör barn och familj.

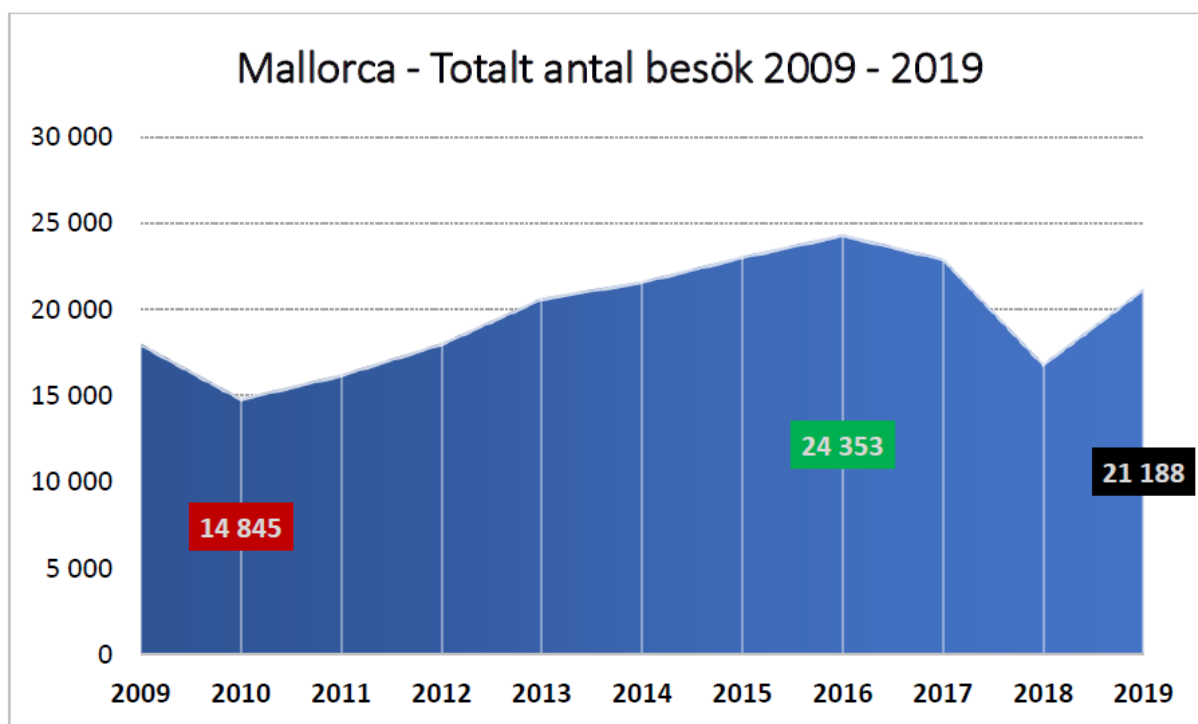
Vuxenkören träffas en gång i veckan under terminerna. Kören sjunger regelbundet i samband med de gudstjänster som firas, men också vid andra sammankomster. Målet för 2020 är att värva fler herrar till kören. Vuxenverksamheten i övrigt består av filmkvällar, dam- och herrluncher (Gubbröra), samtalsgrupp, basarpyssel, föredrag etc. Samtalsgrupper om tro och liv erbjuder regelbundet.

Om vigslarna är den största inkomstkällan för församlingen så är den traditionsenliga julbasaren den näst största. Med all försäljning i samband med advent och jul blir detta en viktig del av församlingens inkomst.

Luciafirandet tillsammans med svenska skolan samlar många. En av höjdpunkterna under året är det stora luciataget som de senaste åren ägt rum i Palmas mäktiga katedral. Under den här tiden är det ett femtiotal volontärer som är engagerade. Valborgsfirandet tillsammans med SWEA är också en fin tradition.

För att skapa gemenskap, ge möjlighet till erfarenhetsutbyte och bryta isolering, inbjuds de olika grupperna i församlingen regelbundet till luncher. De stora traditionella måltiderna är påsk- och julbordet.

Genom Hemsida, Facebooksida, Instagram och församlingens Podd så hittar många till Svenska kyrkan på Mallorca.

P.g.a. det stora antalet vigslar så har SKUT valt att rekrytera två präster till Mallorca. Församlingen har därför ingen anställd diakon. Däremot menar man att all verksamhet ska präglas av ett diakonalt förhållningssätt. Alla anställda och volontärer i församlingen utövar diakoni. Många söker sin lycka utanför Sveriges gränser, så även på Mallorca, men inte alltför sällan krossas drömmarna och då saknas de sociala nätverk man har hemma. Församlingens anställda gör hembesök, sjukhusbesök, hotellbesök, erbjuder kristtödjande samtal vid olyckor, ger enskilda samtal/själavård, och har kontakt med myndigheter i Spanien och i Sverige.

Personal och förtroendevalda talar om att man vill vara en "Omsorgens kyrka". Upplevelsen är också att samtalskontakterna ökat. Det finns en existentiell tomhet och många trasiga relationer. Målet inför 2020 var att lyfta diakonins roll, att samla in pengar till församlingens diakoni och att vara än mer tydlig med gränssättande mot konsulat och resebolag i vem som ansvarar för vad.

Hem- och sjukhusbesök

Besöksverksamhet	2011	2013	2016	2017	2018	2019
Hembesök/personer	5	8	5	7	4	10
Sjukhusbesök/personer	183	192	95	95	60	30

Församlingen har ett särskilt journummer där det alltid finns någon som svarar, även om det i alla lägen inte finns möjlighet att åka ut. Enligt konsulatet sker 3-4 våldtäkter per år under högsäsong. Vid dessa tillfällen kontaktas ofta kyrkan till stöd för de drabbade. Många svenskar har också psykiska problem, enligt konsulatet.

Mål och visioner 2021-2024 enligt Verksamhetsöversikt 2020: *"Den ekonomiska situationen var redan ansträngd i församlingen 2019. Redan i början av 2020 avslutades en heltidstjänst. I slutet av juni avslutades hyreskontraktet av den hyrda lägenheten och komministern kunde flytta in i musikerns lägenhet när Uppsala inte sände ut någon ny musiker. Vi avslutade tv-abonnemang, en parkeringsplats, färskvatten-maskin, inga altarblommor, prenumerationer på tidningar, avslutat internet i en personalbostad och mobil för två personal, ändra bilförsäkringarna till halvförsäkrade. Vårt mål för 2021 och 2022 är att få en ekonomi i balans genom att se till att åter få vigslar till ön och församlingen, öka samarbete med olika aktörer på ön, se till att få fler medlemmar, erbjuda retreatar och få in sponsorer. Vi vet att detta inte alls är omöjligt utan tillsammans och med Guds hjälp klarar vi allt!"*

Medlemmar

Medlemmar	2018	2019	2020
Antal medlemmar	50 ind. + 48 fam.	ca. 200 st.	380 st.
Medlemsavgiften 2020 var 35 €			

Medlemmarna och det ideella arbetet är en förutsättning för att församlingen ska finnas och kunna växa. Att vara volontär är i någon mening att svara på missionsbefallningens uppdrag.

Ekumenik och lokal samverkan

Det ekumeniska samarbetet på ön är aktivt. Det handlar om allt från pilgrimsvandringar till den ekumeniska böneveckan och andra gemensamma aktiviteter.

- Alla kyrkor, tillsammans med Svenska kyrkan, träffas regelbundet i en ekumenisk grupp som leds av den katolske biskopen på ön.

- Den ekumeniska böneveckan i början av året är en av de stora händelserna. Genom den ekumeniska föreningen som leds av biskopen på Mallorca har det ekumeniska arbetet blivit än mer aktivt.
- De senaste åren har den svenska församlingen vid luciatid haft förmånen att fira gudstjänst tillsammans med ett par katolska församlingar på ön. Värt att nämna är också att biskopen i Girona har godkänt att svenska kyrkans präster, även prästvigda kvinnor, får förrätta dop och vigslar i de katolska kyrkorna på norra delarna av ön.
- Samverkan med nunneklostret i byn Mancor de la Vall har vuxit fram över tid och goda relationer öppnar upp för ytterligare samverkan. Klostret lämpar sig väl för t.ex. retreatar eller konfirmandläger och kan ta emot 50-60 personer. Detta är ekumenik i praktiken.
- På Mallorca finns en aktiv SWEA-förening med ett medlemsantal på 65 kvinnor 2018. Även Munsänkarna har en aktiv avdelning på Mallorca.
- Svenska skolan på Mallorca startade 1967. Den har 140 utbildningsplatser fördelade på årskurserna f-9 samt ca. 25 lärare. Skolan har också en grupp gymnasieelever som studerar på distans. Mot en avgift får dessa lov att studera i Svenska skolans lokaler. Skolan är en privatskola och skolans huvudman är en föräldraförening. Finansiering sker både via elevavgifter och med statsbidrag. Församlingen har goda kontakter med skolan, något som utvecklas hela tiden. Bl.a. handlar det om besök i skolan kring temat mobbing. Frågan har varit "hur man kan vara en bra vän?". Samverkan sker också kring t.ex. luciafirande och andra högtider.
- Det finns ett gott samarbete med sjukhusen på de Baleriska öarna. De ringer ofta. Trots detta noteras att sjukhusbesöken minskat de senaste åren. Detta delvis beroende på att församlingen inte längre har någon diakon.
- Svenska konsulatet och Svenska kyrkan på Mallorca har ett etablerat samarbete och det finns ett ömsesidigt förtroende. Konsulatet har bl.a. en krisplan där kyrkan ingår som en självklar samverkanspart och gemensamma övningar genomförs med viss regelbundenhet. Vid kris/katastrof är det viktigt att veta hur rollfördelningen ser ut. Ambassaden i Madrid har också besökt Svenska kyrkan på Mallorca för att informera sig om verksamheten och för att uppmuntra till fortsatt samverkan. Kyrkan ses som en viktig "stödpunkt" och kan hjälpa på ett sätt som ambassad eller konsulat inte kan göra. För att ytterligare förbättra krisberedskapen diskuteras möjligheten att bilda en volontär beredskapsgrupp som också kan täcka upp t.ex. Ibiza och Alcudia. Regelbundna informationsträffar med resebyråerna skulle också vara av stort värde.

Ekonomisk situation och bas

Med ett särskilt intresse för lokal- och personalkostnader redovisas nedan församlingens ekonomiska situation. Detta sker mycket schematiskt men syftet är ändå att visa på hur församlingens kostnader fördelas. Siffrorna är inhämtade från kyrkokansliets ekonomiavdelning i Uppsala.

Lokaler

Lokaler 2019						
SKUT ägda	Gamla kyrkan	Nya kyrkan	Kyrkoherdebostad	Komministerbostad		
SKUT hyrda						
Lokalt ägda						
Lokalt hyrda	Hyrd tj.bostad uppsagd 2019					
Församlingens totala lokalkostnader 2019, inkl. snittkostnad för lokaler som Trossamfundet äger: ca. 550 000 kr. Gamla kyrkolokalen är ej såld och alltså fortfarande i SKUT's ägo						

En ny kyrka med tillhörande verksamhetslokaler byggdes 2019. Den gamla kyrkan godkändes inte av lokala myndigheter för fortsatt verksamhet p.g.a. brist på tillgänglighet och avsaknad av utrymningsvägar. Den stora förändringen blev att lokalerna nu kan nås via markplan samt att en stor terrass på baksidan finns att tillgå. Detta har öppnat upp möjligheterna att erbjuda vigslar på terrassen, förutom i marinan nedanför. Att kunna erbjuda kyrkluncher i samband med gudstjänsterna är nu också en möjlighet. Den gamla kyrkolokalen är ännu ej avyttrad.

Personal

Personal 2019						
SKUT anställda	Kyrkoherde 100%	Komminister 100%	Musiker 100%*			
Lokalt anställda	Ekonom 100%	Assistent* 100%	Lokalvård 8 tim/vecka?			
Trossamfundets kostnader för utsänd personal: ca. 2 milj. kr Församlingens kostnader för lokalt anställd personal: ca. 880 000 kr *Musikertjänst 100% vakant sedan augusti 2020. Assistent 100% uppsagd mars 2020						

Ekonomiska förutsättningar och prognos framåt

Församlingens resultat för verksamhetsåret 2019 blev -562 317 kr och självförsörjningsgraden 44% (församlingens del av den totala kostnaden, inkl. kostnaden för utsänd personal men exkl. snittkostnad för de lokaler som Trossamfundet äger).

Om förutsättningarna inför 2030 blir att SKUT centralt täcker kostnaderna för utsänd personal (utredningens antagande) och att församlingen själv bär de egna lokal- och verksamhetskostnaderna så innebär detta med 2019 års redovisning som referens och med alla andra förutsättningar lika, följande:

1. Minskad intäkt på 13 000 (verksamhetsbidrag från SKUT)
2. Ökade fastighetskostnader med 101 993 kr (Trossamfundets normala snittkostnad för ägda lokaler)

Noteringar:

- För verksamhetsåret 2019 var Trossamfundets kostnad för församlingen, inkl. snittkostnad fastighet, 3 272 504 kr.
- Församlingens intäkter, exkl. anslag med netto av basarer och servering, blev 1 226 588 kr.
- 2019 hade församlingen relativt höga kostnader för lokalt anställd personal, 885 003 kr. 2020 gjordes flera större besparingsåtgärder, bl.a. på personalsidan.
- Församlingen på Palma de Mallorca har den högsta självförsörjningsgraden av de svenska församlingarna i Spanien, 44%.
- Församlingens ekonomiska buffert är förhållandevis liten, 729 596 kr.

Gran Canaria – San Agustin

Bakgrund och församlingsbeskrivning

Gran Canaria är den tredje största ön av de tretton öarna i den spanska ögruppen Kanarieöarna i Atlanten. Den är liksom alla de kanariska öarna en vulkanö, och den ligger 190 kilometer från Afrikas nordvästra kust. Den ligger sydost om Teneriffa och väster om Fuerteventura. Kanarieöarna har varit befolkade i kanske så mycket som 3 000 år. De första människorna som bosatte sig på öarna var av de sjöfarande folken från länderna runt Medelhavet, till exempel fenicier och romare. På 400-talet föll dock öarna i glömska från den europeiska historien och det skulle komma att dröja många hundra år innan någon från Europa återupptäckte öarna. Den största inkomstkällan är idag turismen. Vid sidan av huvudstaden Las Palmas så är den södra delen av Gran Canaria viktigast för turismen.³⁹

Målgrupper

Med det spanska kommunregistret som grund (bofasta svenskar) uppskattas nedan det totala antalet boende svenskar, inklusive säsongsboende, utifrån hur stor andel fast boende svenskar som är registrerade i aktuell provins. I kolumnen längst till höger redovisas antalet korttidsturister.

Svenskar i Provinsen Las Palmas 2021

Bofasta (registrerade)	Bofasta + säsongsboende	Kortidsturister
1 222 personer (6,46%) ⁴⁰	5 000 - 6 000 personer (uppskattning)	652 344 personer (2017) ⁴¹

Enligt en artikel i Canariajournalen januari 2019 har antalet bofasta skandinaver på Kanarieöarna som helhet minskat. Bosatta utlänningar på Kanarieöarna har enligt INE (Spanska statistiska institutet) stigit under de senaste tre åren, men skandinaverna blir allt färre. Antalet svenskar 2012 var 3417 personer och 2018 var siffran nere på 2162, en minskning på 37%.⁴² Enligt aktuella siffror från spanska kommunregistret (se ovan) så verkar minskningen fortsatt sedan dess.

Enligt siffror från Kanariska Turistbyrån semestrade 652 344 svenskar på Kanarieöarna under 2017. När Vings resepanel fick svara på frågan vilken favorit-ö man hade på Kanarieöarna var Gran Canaria storfavorit följt av Teneriffa. På tredje plats hamnade Fuerteventura. Statistik från Kanariska turistbyrån visar också att Sverige sticker ut med Gran Canaria som favorit-ö. I övriga Europa är det Teneriffa som flest reser till.⁴³

Svenska kyrkan på Gran Canaria har sitt ursprung i Sjömanskyrkan i Las Palmas som startade sin verksamhet 1967. Fram till 1987 fanns utlandskyrkan i Las Palmas, men till följd av förändrade turistströmmar så flyttades fokus till San Agustin och en ny kyrkolokal öppnades. Kyrkolokalen i Las Palmas stängdes 2000.

³⁹ https://sv.wikipedia.org/wiki/Gran_Canaria (urval)

⁴⁰ <http://epa.com.es/padron/suecos-en-espana/>

⁴¹ <https://www.travelnews.se/arrangor/drygt-650-000-svenskar-besokte-kanarieoarna-2017/>

⁴² [http://canariajournalen.se/Nyheter/Antallet-fastboende-skandinaver-paa-Kanarioeyene-fortsetter-aa-falle/\(language\)/swe-SE](http://canariajournalen.se/Nyheter/Antallet-fastboende-skandinaver-paa-Kanarioeyene-fortsetter-aa-falle/(language)/swe-SE)

⁴³ <https://www.travelnews.se/arrangor/drygt-650-000-svenskar-besokte-kanarieoarna-2017/>

- Perioden januari-mars, samt oktober-december, betraktas som högsäsong. Fokus under högsäsong ligger på den verksamhet som utgår från kyrkan i San Agustin.
- Perioden april-september betraktas som lågsäsong. Under denna period begränsas verksamheten då många av de svenskar som bor på Gran Canaria vistas i Sverige och att antalet svenska turister är få.

Enligt 2§ i församlingsordningen beskrivs församlingens målgrupp och ansvarsområde enligt följande:

- *Församlingen bedriver gudstjänst- och konsertverksamhet, verksamhet bland barn, unga och vuxna samt caféverksamhet där eventuellt överskott oavkortat går in i kyrkans diakonala/pastorala verksamhet.*
- *Församlingen ansvarar för arbetet bland svenskar på ön Gran Canaria i provinsen Las Palmas, Spanien.*
- *Församlingens pastorala ansvar avser de personer som tillhör Svenska kyrkan och/eller är bosatta eller vistas inom ansvarsområdet.*
- *Det pastorala ansvaret vid kriser och katastrofer omfattar även öarna Fuerteventura och Lanzarote i provinsen Las Palmas, Spanien.*

Verksamhet och målsättningar

Sammanfattningsvis kan sägas att församlingens verksamhet bedrivs med utgångspunkt från kyrkan i San Agustin, med dess café och bibliotek, och som under normala förhållanden är helårsöppen med verksamhet 7 dagar i veckan. Under sommarsäsongen/lågsäsongen har kyrkan öppet i mindre omfattning. Önskemål från svenskar på norra delen av Gran Canaria finns om mer regelbundna besök i Las Palmas. Det pastorala ansvaret vid kriser och katastrofer omfattar även öarna Fuerteventura och Lanzarote, men kontakten med dessa platser är sparsam.

På söndagskvällar firas mässa/gudstjänst i San Agustin. Alla vardagar inbjuder församlingen till morgonbön, samt veckomässa och olika former av andakter varje vecka. Under normala omständigheter firas gudstjänst en gång per månad under perioden januari-april i Las Palmas, där hyr församlingen Skandinaviska turistkyrkans lokaler eller förlägger vissa gudstjänster/konserter till Anglikanska kyrkan.

Varje torsdagskväll under högsäsong erbjuds musikprogram/musikandakter i Templo Ecumenico i Playa del Ingles. Vid några tillfällen/år har församlingen ekumenisk samverkan med Skandinaviska turistkyrkans musikkvällar i Templo Ecumenico.

2018 vigdes 86 brudpar, en viss minskning som enligt församlingens egen tolkning hänger ihop med en generell nedgång av antalet turister på ön. Minskningen fortsatte 2019. Varje brudpar betalar 500€ varav 50€ är en bokningsavgift som ej återbetalas vid ev. avbokning, men som bokförs som medlemsavgift i församlingen.

Statistik gudstjänster och kyrkliga handlingar:

	2018	2019
Gudstjänstbesökare	11 449	8 479
Dop	4	4
Konfirmerade	3	3
Vigslar	86	46
Välsignelser – B. äktenskap	4	2
Förnyelse - Äktenskapslöfte	5	4
Begravning	8	7

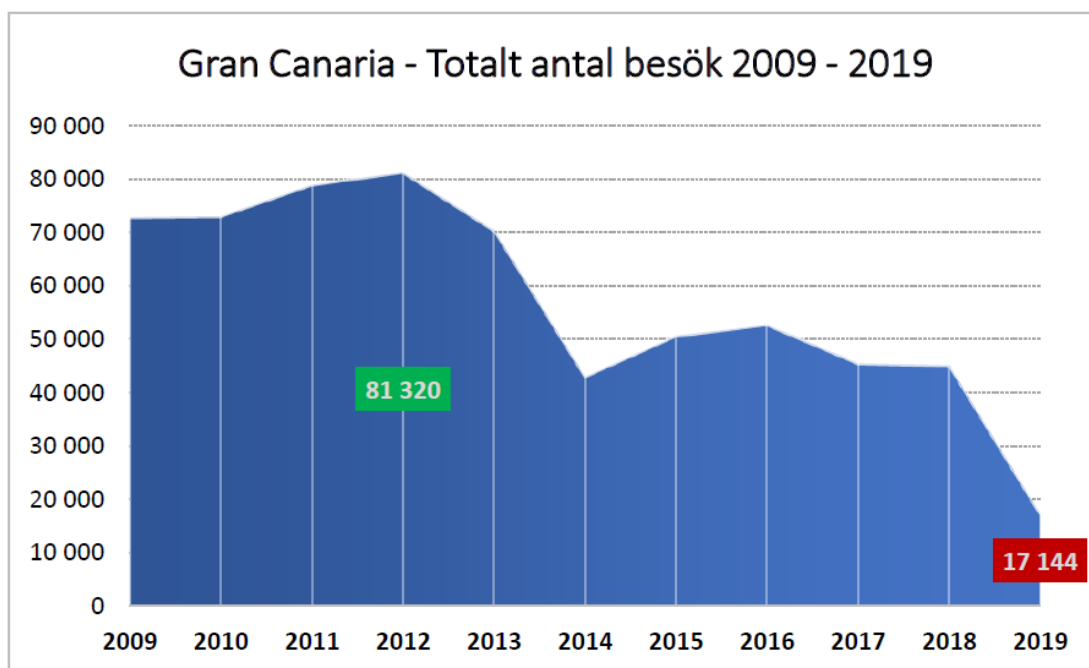
Kommentar: Det har firats både dopgudstjänster och konfirmation under 2019. Vigslarna har gått ned radikalt. 2019 vigdes endast 46 par. Denna nedgång i antal har försämrat församlingens ekonomi eftersom budgeten sattes utifrån beräknade intäkter från 100 vigslar.

Församlingens caféverksamhet har ett formellt BC-tillstånd (Bar/Cafeteria) och bokförs enligt svensk lag. Övergången till att bli ett lagligt registrerat café har inneburit att endast anställda vistas i köket under ordinarie öppettider. Ideella medarbetarna gör kökstjänst före och efter öppethållandet och har främst en social funktion. All anställd personal, inklusive utsända, förlägger en stor del av sin arbetstid i caféverksamheten.

Musikverksamheten består dels av en kyrkokör samt många gästande musiker. Tidigare har församlingen inbjudit till trivselkvällar med föredrag eller framträdande av olika slag. Verksamheten har legat nere men efter pandemin planeras den att starta upp på nytt. Ideella medarbetare ansvarar för det praktiska kring serveringen dessa kvällar.

På vardagar bedrivs verksamhet bland barn, ungdomar och vuxna. Församlingen har också ett gott samarbete med den närbelägna svenska skolan. I den genomarbetade och rätt nyligen (2018) antagna Församlingsinstruktionen står bl.a. att; *Kyrkan i San Agustin ligger granne med svenska skolan och har nära relationer via de anställda... Skolan växer och tar emot upp till 80 barn från förskoleåldern till gymnasister. Barnfamiljer väljer i högre utsträckning att flytta hit för att prova ett annorlunda familjeliv. Barnfamiljer har hittat till kyrkan via det caféutbud som riktas särskilt mot dem samt den öppna mötesplats som kyrkan och dess pingisbord utgör.*

I samtal med skolans personal framkommer hur avgörande kontakten med kyrkan är både för elever och föräldrar.

Kommentar: Under många år har det totala besöksantalet legat på ca. 50 000 personer/år. Den skarpa nedgången mellan 2012 och 2014 förklaras med att inlämnad statistik tidigare år inte varit korrekt. Nedgången 2018-2019 förklaras utifrån minskande turism, färre fastboende svenskar, personalbyten och förändrad verksamhet. 2019 hade kyrkan 17 144 besökare.

Ur ett diakonalt perspektiv möter församlingen många som behöver stöd i händelse av sjukdom och dödsfall, eller när de hamnat snett p.g.a. alkohol, droger eller hemlöshet. Församlingen beskriver i samband med detta att det finns en god kontakt/samverkan med resebyråer, konsulat och de sjukhus där svenskar ofta blir inlagda.

Hem- och sjukhusbesök

Besöksverksamhet	2011	2013	2016	2017	2018	2019
Hembesök/personer	8	2	25	20	8	26
Sjukhusbesök/personer	151	356	350	80	149	320

I antagen Församlingsinstruktion från 2018 redovisas följande mål för den grundläggande verksamheten:

Gudstjänst

- *Vi vill stärka gudstjänst- och församlingsgemenskap för bofasta och långtidsturister.*
- *Vi vill möta behov av Sinnesrogudstjänster som gudstjänstform när det aktualiseras.*
- *Vi vill utveckla former för barns och familjers gudstjänstfirande.*
- *Vi vill fira gudstjänst som förmedlar glädje, fördjupar tron och hoppet och som formas med stor öppenhet.*
- *Vi vill berätta bibelns berättelser för nya generationer och formulera evangeliet i vår samtid och i den kontext människor befinner sig.*

Undervisning

- Vi vill inbjuda till undervisning och fortsatt lärande på dopets grund för alla åldrar.
- Vi vill arbeta för ett tydligt samband mellan vardagsverksamhet och gudstjänstliv.
- Vi vill öka delaktigheten av ideella medarbetare i undervisningen, såväl unga som vuxna.
- Vi vill söka former för verksamhet där hela familjen känner sig hemma.
- Vi vill samverka med skolan och komplettera för att ge barn och ungdomar kunskap, trygghet och goda värderingar, för blandfamiljer erbjuda miljö med svenska språket som grund för barnen, genom lek, sång och andakt.
- Vi vill stimulera ungdomars gudstjänstdeltagande och medverkan i högre grad.
- Vi vill erbjuda föredragskvällar med stor bredd.

Diakoni

- Vi vill fortsätta vara en helårsöppen kyrka med stor diakonal beredskap.
- Vi vill verka för att arbetslaget förstärks med ytterligare diakonal personal.
- Vi vill stödja initiativ till skapande av lokal AA-grupp på svenska som kan mötas i kyrkans lokaler om de så önskar.
- Vi vill upparbeta organiserad väntjänst/hembesöksverksamhet med ideella medarbetare.

Mission

- Vi vill verka för att Utlandskyrkans gemensamma värdegrund TRO-ÖPPENHET-HOPP ska genomsyra församlingens möten med människor och göra församlingen till en växtplats i sin kristna tro.
- Vi vill i ekumenisk anda på vår plats bidra till att kyrkan alltmer söker det som förenar än det som skiljer oss åt.

Medlemmar

Medlemmar	2018	2019	2020
Antal medlemmar	354 (108 bröllopsmedlemmar.)	379	304

Ekumenik och lokal samverkan

- Musikgudstjänst i den ekumeniska kyrkan Templo Ecumenico i Playa del Ingles varje torsdagskväll.
- De ekumeniska gudstjänsterna i den katolska miljön i Templo Ecumenico beskrivs som långa och ordrika och att det är få av de ordinarie gudstjänstbesökare som söker sig dit. Trots det upprätthålls en pastoral närvaro vid dessa samlingar vilket stärker den ekumeniska gemenskapen.
- Kontakt med Engelska kyrkan i Las Palmas för såväl egna bokningar för konserter och gudstjänster samt för den ekumeniska gemenskapen med den anglikanska kyrkan.

- Norska sjömanskyrkans medarbetare och församlingens egen personal träffas till frukostmöte en gång/år för att stärka gemenskapen.
- Församlingen har ett gott samarbete med de två Skandinaviska turistkyrkorna i Las Palmas och i Templo Ecumenico.
- Samverkan med svenska skolan är väl utvecklad och betydelsen av denna samverkan ska enligt skolans personal inte underskattas.
- Samarbetet med konsulatet bygger på goda relationer och beskrivs från konsulatets sida som mycket betydelsefull för svenskar i området. Konsulatet förmedlar regelbundet kontakt med kyrkan för vidare stöd och omsorg för enskilda svenskar.

Den ekumeniska samverkan som finns på Gran Canaria är av praktisk karaktär. I stor utsträckning fungerar den katolska kyrkan Templo Ecumenico som en samlande faktor. Lokalen hyrs av olika kyrkor och även om det är begränsad formell samverkan så besöker man varandras gudstjänster då man blivit hemma i lokalerna. I samtal med prästen i Templo Ecumenico framkommer en vision kring att samla de kristna på Gran Canaria. Att ytterligare hyra in sig i deras lokaler ses inte som en omöjlighet även om kyrkan är hårt uppbokad. Frågan är vilka dagar och tider man i så fall önskar.

Samarbetet med Norska Sjomanskyrkan är begränsad då de norska och svenska kolonierna etablerat sig på olika platser. Samverkan sker bl.a. kring musikarrangemang. Ytterligare samverkan framhålls som önskvärd, kring t.ex. ungdomsarbete och diakonala utmaningar.

I samtal med personal och förtroendevalda framkommer en öppenhet för närmare samverkan med Svenska kyrkan på Teneriffa.

Ekonomisk situation och bas

Med ett särskilt intresse för lokal- och personalkostnader redovisas nedan församlingens ekonomiska situation. Detta sker mycket schematiskt men syftet är ändå att visa på hur församlingens kostnader fördelas. Siffrorna är inhämtade från kyrkokansliets ekonomiavdelning i Uppsala.

Lokaler

Lokaler 2019						
SKUT ägda	Kyrkoherdebostad	Personalbostad				
SKUT hyrda	Kyrkolokal, café, verksamhetslokaler	Personalbostad				
Lokalt ägda						
Lokalt hyrda						
Församlingens totala lokalkostnader, inkl. snittkostnad för lokaler som Trossamfundet äger: ca. 1 milj. kr Kyrkoherdebostaden är en rymlig bungalow med stor trädgård där det är vigslar ibland.						

Personal

Personal 2019						
SKUT anställda	Kyrkoherde 100%	Komminister 100%	Musiker 100%			
Lokalt anställda	Caféansvarig 75%	Cafébiträde 100% (säsong)	Lokalvårdare 30%	Adm/ekonomi – konsultbasis, nytt avtal men stora kostnader		
Trossamfundets kostnader för utsänd personal: ca. 2,4 milj. kr Församlingens kostnader för lokalt anställd personal: ca. 750 000 kr						

Ekonomiska förutsättningar och prognos framåt

Församlingens resultat för verksamhetsåret 2019 blev -186 690 kr och självförsörjningsgraden 34% (församlingens del av den totala kostnaden, inkl. kostnaden för utsänd personal men exkl. snittkostnad för de lokaler som Trossamfundet äger).

Om förutsättningarna inför 2030 blir att SKUT centralt täcker kostnaderna för utsänd personal (utredningens antagande) och att församlingen själv bär de egna lokal- och verksamhetskostnaderna så innebär detta med 2019 års redovisning som referens och med alla andra förutsättningar lika, följande:

1. Minskad intäkt på 876 304 kr (verksamhetsbidrag från SKUT)
2. Ökade fastighetskostnader med 264 255 kr (Trossamfundets snittkostnad/år för ägda lokaler).

Noteringar:

- För verksamhetsåret 2019 var Trossamfundets kostnad för församlingen, inkl. snittkostnad fastighet, 4 081 706 kr.
- Församlingens intäkter, exkl. anslag med netto av basarer och servering, blev 1 631 679 kr.
- Lokalkostnaderna för församlingen ligger på totalt över 1 miljon kr/år vilket måste betraktas som höga.
- 2019 var församlingens kostnader för lokalt anställd personal 755 297 kr.
- Församlingens ekonomiska buffert är förhållandevis liten, 815 166 kr.

Teneriffa – Los Cristianos

Bakgrund och församlingsbeskrivning

Teneriffa (spanska: Tenerife) är en spansk ö som ligger i ögruppen Kanarieöarna i Atlanten utanför Afrikas nordvästra kust. Teneriffa tillhör provinsen Santa Cruz de Tenerife som tillsammans med provinsen Las Palmas de Gran Canaria bildar den autonoma regionen Kanarieöarna. Huvudstad är Santa Cruz de Tenerife. Det är den största av Kanarieöarna och den mest befolkade av Kanarieöarna och Spaniens öar.⁴⁴

Målgrupp

Med det spanska kommunregistret som grund (bofasta svenskar) uppskattas nedan det totala antalet boende svenskar, inklusive säsonsboende, utifrån hur stor andel fast boende svenskar som är registrerade i aktuell provins. I kolumnen längst till höger redovisas antalet korttidsturister.

Svenskar i Provinsen Santa Cruz de Tenerife 2021 (Teneriffa, La Gomera, La Palma och El Hierro).

Bofasta (registrerade)	Bofasta + säsonsboende	Korttidsturister
861 personer (4,22%) ⁴⁵	3 000 - 4 000 personer (uppskattning)	130 000 (2017) ⁴⁶

Teneriffa är ett stort turistmål för svenskar och övriga européer. 2017 besöktes Teneriffa av 4,8 miljoner turister⁴⁷, varav 130 000 var svenskar.⁴⁸

Kyrkobyggnaden finns i Los Cristianos, på sydvästra Teneriffa, centralt där de flesta svenskar vistas. I direkt anslutning till kyrkan finns Svenska skolan och fritidsgården Future teens. Det finns också flera företag med svensk anknytning i Los Cristianos eller i det sammanbyggda Playa de las Americas: Rehabiliteringshemmet Vintersol, Ann & Annas café, Nordic kitchen, Swedish hairstudio, Skandiamäklarna, Annyka sur och Scandinavian media group. Utöver dessa finns också enskilda företagare. Bland föreningarna märks svenska skolföreningen Birka, Skandinaviska klubben och Cultural club Vikings.

Församlingsordningens 2§ (2018) definierar målgrupp och ansvarsområde på följande sätt:

För svenskar i alla åldrar som bor eller vistas i provinsen Teneriffa. Det geografiska ansvarsområdet för Svenska kyrkan i Los Cristianos är provinsen Teneriffa, som innefattar La Palma, La Gomera, El Hierro, och Teneriffa.

⁴⁴ <https://sv.wikipedia.org/wiki/Teneriffa> (urval)

⁴⁵ <http://epa.com.es/padron/suecos-en-espana/> Kommunregister 2019

⁴⁶ [http://www.canariajournalen.no/Nyheter/Stor-oekning-av-skandinaviske-turister-paa-Kanarioeyene-i-2016/\(language\)/swe-SE](http://www.canariajournalen.no/Nyheter/Stor-oekning-av-skandinaviske-turister-paa-Kanarioeyene-i-2016/(language)/swe-SE)

⁴⁷ <https://kanarioearna.nu/News.asp?ID=7786>

⁴⁸ [http://www.canariajournalen.no/Nyheter/Stor-oekning-av-skandinaviske-turister-paa-Kanarioeyene-i-2016/\(language\)/swe-SE](http://www.canariajournalen.no/Nyheter/Stor-oekning-av-skandinaviske-turister-paa-Kanarioeyene-i-2016/(language)/swe-SE)

De svenskar som finns på Teneriffa kan delas in i tre kategorier; bofasta, säsonsboende och korttidsturister. De säsonsboende är huvudsakligen pensionärer eller skolbarnsfamiljer som bor på Teneriffa säsongvis. De bofasta är de som skrivits ut från Sverige och bor på Teneriffa permanent. Korttidsturisterna är på Teneriffa 1-4 veckor och bor huvudsakligen på hotell. Det mest utbyggda området för korttidsturister är Playa de las Americas där uppskattningsvis 75% av charterhotellen ligger.

På Teneriffa finns en påfallande stor grupp svenskar som vistas på Teneriffa p.g.a. hälsoskäl. Det jämna klimatet, den väl utbyggda tillgängligheten och möjligheterna till träning, gör södra Teneriffa till en utsökt plats för god hälsa och rehabilitering för bl.a. personer med ledsjukdomar.

Bland svenskarna finns också människor i social utsatthet; hemlöshet, missbruk, psykisk ohälsa, och ensamhet. Till det kommer också de som drabbas av sjukdom eller brottslighet av något slag.

- Perioden oktober-mars betraktas som högsäsong. Under denna period finns flest svenskar på Teneriffa (i huvudsak äldre). Många av dessa hittar till både gudstjänst, vardagsverksamhet och café. Det handlar om ca. 300 personer/dag, 7 dagar i veckan.
- Perioden april - september betraktas som lågsäsong. Det är under denna period få svenska turister som besöker Teneriffa och många av de säsonsboende är hemma i Sverige. Under lågsäsong är det främst briter och tyskar som besöker kyrkans lokaler.

Verksamhet och målsättningar

I verksamhetsöversikten för 2019 beskrivs att församlingen i flera avseenden präglas av nystart. Förhoppningen bland personal, kyrkoråd och församlingen i stort är att, efter några turbulenta år, få landa i att vara församling på Teneriffa.

För att uppnå långsiktighet har ett arbete initierats med att se över befintliga styrdokument. Det viktigaste av dem är behovet av en ny församlingsinstruktion. Den gamla församlingsinstruktionen är från 2012 och det är hög tid att uppdatera den. Plan för detta arbete finns men har för tillfället stannat upp. Det innebär också att de målskrivningar som finns för församlingen är från samma år. Mycket har förändrats sedan 2012. Parallellt med detta finns en plan på att utforma och omforma arbetssätt, riktlinjer och policys på många områden i församlingens liv och organisation. De ekonomiska utmaningarna är i fokus för församlingens ledning. Det handlar bl.a. om förväntningar från SKUT om att församlingarna ska bli mer självbärande i framtiden, men också om egna ambitioner att vara relevant för svenskar på Teneriffa. Församlingen betraktar det som ett viktigt mål för de kommande åren att hitta balans mellan ekonomi och verksamhet.

Under vintersäsongen (högsäsong) firas mässa/gudstjänst varje söndag med 80-100 personer/gudstjänst. Veckomässa firas varannan torsdag under lågsäsong. Regelbundet under vintersäsongen inbjuds till morgonbön, kyrkokör (ca. 30 personer) och barnkör, samtalsgrupper och pilgrimsvandringar, sittgymna, bokcirkel, bibliotek och expedition, sy & sticka och femina, allsång och programkvällen Mitt i byn.

Församlingen har vid vissa tillfällen även arrangerat loppis, julbasar, fredagsmys, jul i gemenskap, nationaldagsfirande och midsommarfirande.

Församlingen jobbar aktivt med kyrkliga handlingar, främst vigslar men också enstaka dop och minnesgudstjänster. Dagens antal vigslar, 20-30 stycken, anses vara lämpligt. Brudparet träffar prästen på onsdagen och själva vigseln sker i kyrkan fredag samma vecka.

Statistik gudstjänster och kyrkliga handlingar:

	2018	2019
Gudstjänstbesök	2549	4300
Dop	4	1
Konfirmerade	5	0
Vigslar	24	19
Välsignelser – B. äktenskap	0	1
Förnyelse - Äktenskapslöfte	1	2
Begravning	1	0

Församlingens caféverksamhet har ett formellt BC-tillstånd sedan 2018 (Bar/Cafeteria) och bokförs enligt spansk lag. Extra personal tas in under högsäsong för att driva caféet. Målbilden är att caféet inom några år ska vara självbärande. För detta krävs att man hittar en kundkrets även under lågsäsong. Utsänd personal jobbar inte i caféverksamheten men förlägger delar av sin arbetstid under dess öppettider för att möjliggöra samtal och spontana möten. Caféet har öppet dagligen under vintersäsong/högsäsong.

De diakonala utmaningarna beskrivs som påtagliga och är inte lika säsongsbundna som övrig verksamhet. Som en del i det diakonala uppdraget besöker församlingen (anställda och ideella) svenskar på sjukhus, samtalar med patienter på Vintersol, möter brottsoffer som bestulits på plånbok, pass eller liknande. I flera fall hjälper församlingen svenska konsulatet i Las Palmas i konsulära ärenden. Verksamheten i församlingen beskrivs i grunden som diakonal eftersom den bidrar till meningsfullhet och sammanhang samt motverkar ensamhet och utsatthet för de människor som hittar till kyrkans gemenskap.

Hem- och sjukhusbesök

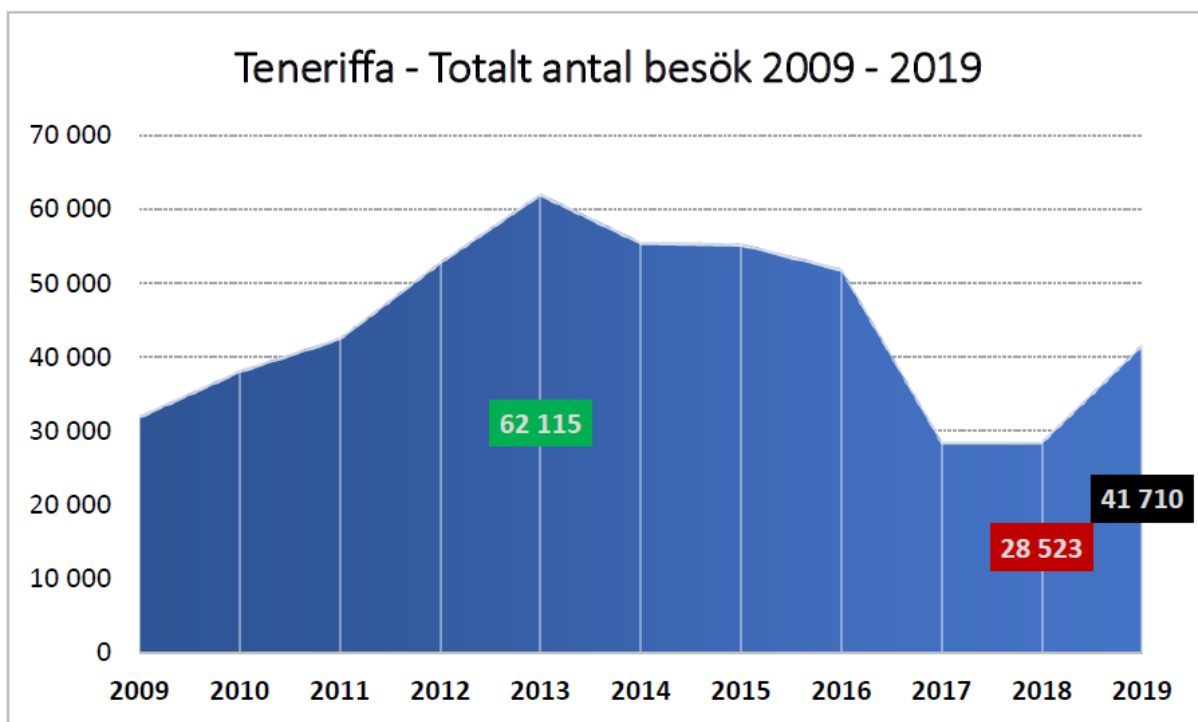
Besöksverksamhet	2011	2013	2016	2017	2018	2019
Hembesök/personer	19	23	26	20	7	9
Sjukhusbesök/personer	229	920	403	432	63	89

Kommentar: siffrorna visar en tydlig minskning av hem- och sjukhusbesök de senaste 10 åren. En tolkning är att det tidigare rapporterats in orimligt höga siffror. En annan förklaring kan vara brist på personal med diakonal inriktning och att besöksverksamheten därmed prioriterats ner.

Församlingen har utarbetat en kommunikationsstrategi som en hjälp i uppgiften att berätta om vad kyrkan står för och vad som händer lokalt. Hemsida, Kyrkguiden, nyhetsbrev, Facebook och Instagram är de forum församlingen använder, förutom affischer i och utanför kyrkan.

I verksamhetsöversikten 2019 står det att de ideella krafterna är avgörande för församlingens liv. Utan den gruppen så skulle bara en bråkdel av allt som görs kunna utföras. Det handlar om arbete med julbasaren, loppis, cafévärdar (social funktion), körsång, olika löpande verksamheter och specifika uppdrag. En samling med ideellt engagerade samlade ca. 60 personer (inklusive körmedlemmar). Anställda beskriver ett stort engagemang och en god gemenskap i församlingen.

Efter 2017 gavs inte längre möjlighet att ta emot ungdomsvolontärer från Sverige. Detta p.g.a. gällande regelverk. Tankar om att söka form för att återuppta detta finns.

Kommentar: Församlingens statistik 2019 visar på ett ökande antal besökare trots att antalet svenska turister minskat med 8 procent under 2019. Det totala antalet besökare under året var ca. 42 000 personer. Relevansen i tidigare års inlämnade uppgifter ifrågasätts. Den tydliga nedgången mellan 2016-2017 förklaras av att Norska kyrkan då skaffade egna lokaler för sin verksamhet.

Medlemmar

Medlemmar	2018	2019	2020
Antal medlemmar	128	132	125
Medlemsavgift 25 €			

Ekumenik och lokal samverkan

I församlingens församlingsinstruktion från 2012 beskrivs en vilja att samarbeta med andra kyrkor och verka för kristen enhet. I praktiken finns i dagsläget följande ekumeniska samarbetspartners/kontakter:

- Norska Sjömanskyrkan. Tidigare hade Norska Sjömanskyrkan sin verksamhet i Svenska kyrkan i Los Cristianos men valde av olika skäl att söka egna lokaler. Samverkan handlar idag främst om en del gemensamma gudstjänster samt samnyttjande av personal, t.ex. musiker. Under lågsäsong spelar musikern i Norska sjömanskyrkan varannan vecka.
- Finska kyrkan. Finska kyrkan är hyresgäster i församlingens kyrka i Los Cristianos. Två dagar i veckan har den finske prästen expeditionstid i kyrkan. Måndagar är finsk dag och ingen egen verksamhet planeras. Kontraktet med finska kyrkan förnyas årsvis.
- Skandinaviska turistkyrkan i Puerto de la Cruz. Samverkan kring den ekumeniska böneveckan.
- Katolska kyrkan. Ekumenisk bönevecka i januari med gemensam gudstjänst i den katolska kyrkan i El Médano. Årligt återkommande Luciafirande i katolska kyrkans lokaler.
- Anglikanska kyrkan. Samverkan i samband med den ekumeniska böneveckan samt en del informella kontakter.
- Svenska kyrkan på Gran Canaria. En del erfarenhetsutbyte men endast begränsat praktiskt utbyte/samverkan.
- Konsulatet. Svenska konsulatet finns i Las Palmas på Gran Canaria och ambassaden i Madrid. Kontakten och samverkan beskrivs som betydelsefull ur ett diakonalt perspektiv.
- Skandinaviska klubben. Skandinaviska klubben hyr kontorslokal av församlingen samt nyttjar kyrkan till föreningsmöten och annat. Det mesta av deras verksamhet sker utomhus.
- Svenska skolan. Svenska skolan ligger i lokalen intill kyrkan och ett nära samarbete finns. Skolans rektor uttrycker att det finns behov av samtalsstöd både för elever och föräldrar och att kyrkan där har en given roll. Skolan har inte heller verksamhet för barn under 3 år. Även här fyller kyrkan en viktig funktion. Rektorn menar också att samverkan kring t.ex. konfirmationsundervisning skulle vara fullt möjlig. Att skolan har sina skolavslutningar i kyrkan är en självklarhet.
- Sjukhus. Kyrkans personal, samt ideella, besöker regelbundet svenskar som blivit inlagda på något av sjukhusen.
- Vintersol. Besök och samtal bland svenskar som är på rehabiliteringscentret.

Ekonomisk situation och bas

Med ett särskilt intresse för lokal- och personalkostnader redovisas nedan församlingens ekonomiska situation. Detta sker mycket schematiskt men syftet är ändå att visa på hur församlingens kostnader fördelas. Siffrorna är inhämtade från kyrkokansliets ekonomiavdelning i Uppsala.

Lokaler

Lokaler 2019						
SKUT ägda	Kyrkan och caféet (bokf. på SKUT)					
SKUT hyrda						
Lokalt ägda						
Lokalt hyrda	Prästbostad	Personalbostad				
Församlingens totala lokalkostnader, inkl. snittkostnad för lokaler som Trossamfundet äger: ca. 660 000 kr Församlingen redovisar hyresintäkter för uthyrning av klädbutik i kyrkans nedervåning/markplan, samt från finska kyrkan och Skandinaviska klubben, på ca. 160 000 kr/år.						

Personal

Personal 2019						
SKUT anställda	Kyrkoherde 100%	Ass/diakon 100%	Ass/musiker 100%			
Lokalt anställda	Husmor/adm 100%	Cafépersonal /högsäsong 3x80%	Städ 9 tim/vecka			
Trossamfundets kostnader för utsänd personal: ca. 1,4 milj. Församlingens kostnader för lokalt anställd personal: ca. 700 000 kr						

Ekonomiska förutsättningar och prognos framåt

Församlingens resultat för verksamhetsåret 2019 blev +59 735 kr och självförsörjningsgraden 36% (församlingens del av den totala kostnaden, inkl. kostnaden för utsänd personal men exkl. snittkostnad för de lokaler som Trossamfundet äger).

Om förutsättningarna inför 2030 blir att SKUT centralt täcker kostnaderna för utsänd personal (utredningens antagande) och att församlingen själv bär de egna lokal- och verksamhetskostnaderna så innebär detta med 2019 års redovisning som referens och med alla andra förutsättningar lika, följande:

1. Minskad intäkt på 304 153 kr (verksamhetsbidrag från SKUT)
2. Ökade fastighetskostnader på 366 833 kr (Trossamfundets snittkostnad/år för ägda lokaler).

Noteringar:

- För verksamhetsåret 2019 var Trossamfundets kostnad för församlingen, inkl. snittkostnad fastighet, 2 555 416 kr.
- Församlingens intäkter, exkl. anslag med netto av basarer och servering, blev 1 110 250 kr.
- Församlingens kostnader för lokalt anställd cafépersonal beräknas i framtiden täcka de egna kostnaderna.
- Församlingens ekonomiska buffert 2019 var 2 423 724 kr.

Diskussion i församlingarna

Under denna rubrik redovisas delar av de samtal som fördes vid utredarens besök i församlingarna.

Costa del Sol

Med minskande externt ekonomiskt stöd så utmanas utlandskyrkans församlingar i både struktur, arbetssätt och verksamhetsinriktning, så även Svenska kyrkan i Costa del Sol.

Utifrån samtal och möten med förtroendevalda, utsänd personal, ideella, församlingsmedlemmar och samverkanspartners så är det ett antal teman och frågeställningar som träder fram.

1. Utlandsförsamlingens sårbarhet

Flera av de som utredningen samtalat med menar att det är svårt att jämföra en utlandsförsamling med en svensk församling som verkar på hemmaplan.

Utlandsförsamlingen har t.ex. inte samma möjligheter att ta upp medlemsavgifter, vilket försvårar möjligheten att vara självförsörjande. Till det yttre kan verksamheten likna en församling i Sverige, men den har samtidigt också drag av mobil verksamhet, något som i framtiden kan behöva bli starkare. Förutom detta är församlingen i hög grad beroende av lokala ekumeniska kontakter för att möta de behov som finns bland nordbor i området. Sårbarheten är stor, och samverkan med andra kyrkor och organisationer är många gånger avgörande. Församlingen i Costa del Sol menar att utlandsförsamlingarna även fortsättningsvis kommer att vara beroende av personellt och ekonomiskt bidrag från SKUT. Lokalanställning medför också en del problem p.g.a. att lagstiftningen skiljer sig mellan Sverige och Spanien och mellan olika regioner i Spanien.

Till detta kommer frågan om hur kontakten med Sverige, med kyrkokansliet och Visby stift, ska se ut i framtiden. Med ett minskat ekonomiskt stöd till utlandsförsamlingarna, och om de lokala församlingarna blir arbetsgivare åt all personal, försvagas kopplingen till Kyrkokansliet. Detta kan innebära att sårbarheten ökar än mer. Blir kontakten med kyrkokansliet svagare behöver identiteten som svenskkyrklig församling stärkas på annat sätt, kanske genom att banden till Visby stift stärks.

2. Alternativa inkomstkällor

Med minskande externa bidrag till den lokala verksamheten diskuteras alternativa inkomstkällor. Det finns många idéer men samtidigt finns det också faror i detta. Inkomstbringande verksamheter kan lätt komma i konflikt med församlingens grundläggande uppgifter och fokus förskjuts. Det är viktigt att vara medveten om detta och därför tydliggöra vad som är församlingens grunduppdrag. I församlingen finns tankar kring att bygga upp system för sponsring från företag och/eller privatpersoner men detta kräver stora insatser och tar tid att bygga upp.

3. Transparens

I församlingens bokföring redovisas i dagsläget inte kostnader för utsänd personal, eller kostnader för de fastigheter som ägs av utlandskyrkan centralt. Detta betyder att församlingen i sin egen redovisning inte ser den totala kostnaden för sin verksamhet. Av pedagogiska skäl kan det finnas anledning att fundera över om detta på något sätt kan justeras. Om församlingen på sikt ska bli mer självbärande är det bra om den totala kostnaden redan nu blir synlig i den lokala redovisningen. Förståelsen lokalt kring de ekonomiska förutsättningarna ökar med ökad transparens och tydlighet.

4. Stor personalgenomströmning och ideellt engagemang

I flera av församlingarna i utlandskyrkan, så även i Fuengirola, har det varit en stor personalgenomströmning. Några stannar endast en kort tid. Detta har inneburit att inriktningen på verksamheten blivit kortsiktig och prioriteringar har förändrats beroende på vem som för tillfället varit ansvarig för verksamheten. Även om det ideella engagemanget är stort så behöver det stärkas ytterligare och medlemmarna lyftas som bärare av församlingens verksamhetsidé.

Costa Blanca

Genom de stora besparingar som genomförts de senaste åren så har utlandskyrkans verksamhet nedvärderats anser flera av de förtroendevalda. Ekonomin är ett styrmedel och det är oklart vart SKUT´s ledning vill styra verksamheten. Detta skapar många frågor. Ökad transparens och större delaktighet efterfrågas. Man ställde sig också frågande till vad det skulle innebära om församlingen på sikt skulle bli mer självförsörjande (enligt beslut och framtagna tankemodeller).

Förtroendevalda beskriver en församling med stor potential. Man menar också att det ligger väl i tiden med ett nytt kyrkbygge och ser detta som en anpassning till de krav som ställs och också som en möjlighet till att möta de förändrade behov man ser inför framtiden. Det finns en stor lojalitet bland medlemmarna och många har valt att ekonomiskt stötta kyrkbygget.

Nya lokaler öppnar också upp för nya möjligheter, menar man. Det kan handla om att hyra ut lokalerna till andra aktörer, svenska företag och föreningar m.fl. Här kan församlingen vara mer aktiv, något som tidigare inte varit möjligt p.g.a. de bristfälliga lokalerna.

Caféverksamhet utreds som en möjlig framtida inkomstkälla.

Med det generationsskifte församlingen står mitt uppe i så ser man också behov av att förändra och anpassa verksamheten. Man ser ökade diakonala behov bland familjer och yngre. Det finns planer på att starta upp barn- och ungdomsverksamhet i församlingen och samverka med skolan kan ytterligare utvecklas. Samtidigt finns stora behov i den åldrande gruppen medlemmar. I denna grupp handlar det bl.a. om en ökande efterfrågan av hem- och sjukhusbesök.

I framtagna tankemodeller ligger det, förutom att bli mer självförsörjande, att församlingarna ska ta ett större ansvar för utsänd personal. Detta ses inte som en positiv utveckling. Att vara arbetsgivare innebär ett stort ansvar som en lokal styrelse kan ha svårt att bära. Det är en fördel om arbetsgivaransvaret på något sätt centraliseras eller samordnas.

Kyrkorådet framhåller att församlingen behöver ta fram en tydlig missionsstrategi. Spanien är ett viktigt ”missionsfält” där svenskar kan möta kyrkan och på olika sätt få ta del av det kristna budskapet. Många av de svenskar som kyrkan i Torrevieja kommer i kontakt med har inga kyrkliga kontakter i Sverige.

Det finns behov av en genomarbetad omvärldsanalys och mer långsiktiga planer, menar styrelsen. Det är prioriterat att öka medlemsantalet och en långsiktig strategi för hur detta ska gå till behöver tas fram. Långsiktiga strategier behöver också stöttas från centralt håll. Att ta fram en plan kring hur församlingen kommunicerar sin identitet och sin verksamhet till svenskar i området, och till svenskar i Sverige, är också en viktig del i det framtida målarbetet. Hur kan t.ex. det diakonala arbetet göras mer tydligt i församlingens sätt att kommunicera? Ord som man vill framhålla i sin kommunikation, inte minst i sociala medier, är *hopp* och *glädje*.

Mallorca

Församlingen anlitar en svensk revisionsbyrå som har god insyn i spanska lagar och regler. Genom byrån ges löpande information om nya lagar och bestämmelser som berör verksamheten, vilket delges alla genom kyrkorådsprotokoll. Även advokathjälp erbjuds vid behov.

Kyrkorådet framhåller att mer behöver göras avseende organisationen, både övergripande i SKUT och för svenska kyrkan i Spanien. Någon behöver ha/få ett övergripande ansvar att samordna verksamheterna. Detta händer inte av sig själv utan behöver regleras.

Några citat från samtal med kyrkorådet:

- *För att kunna vara självbärande krävs stor flexibilitet – att man tillsammans bär hela verksamheten och att anställda kan nyttjas på flera olika sätt.*
- *Det sociala sammanhanget är avgörande – det skapar trygghet – det är inte alltid det religiösa som är i fokus, det kan t.o.m. skrämma en del.*
- *Alla ska kunna komma och känna sig hemma i kyrkan.*
- *Kyrkan ska vara modern i sina uttrycksformer, i språk och annan kommunikation.*

Svenska kyrkan på Mallorca menar att man har resurser att administrera hela Svenska kyrkan i Spanien, det finns kompetent personal på alla nivåer. Resor från Mallorca till fastlandet, och till andra spanska öar, är också starkt rabatterade (75%). Trots detta måste utredningen bortse från de anställda och förtroendevalda som finns idag och i stället se vilka behov/kompetenser en framtida struktur behöver för att fungera.

En av de förtroendevalda menar att interaktionen med andra nordiska kyrkor skulle underlättas om Svenska kyrkan i Spanien hade en gemensam organisation med en enda kyrkoherde. Kyrkoherden skulle då bli juridiskt ansvarig för hela den svenskkyrkliga verksamheten i Spanien. Kontakterna med lokala myndigheter skulle underlättas om det fanns en gemensam administrativ enhet med kompetens att hantera t.ex. arbetsgivarfrågor. Tankar kring en organisation likt en svensk modell med ett pastorat, där det ingår flera församlingar, skulle också öka flexibiliteten mellan de svenska församlingarna i Spanien.

Korta avtalstider för utsända är ett problem menar flera. Mycket av verksamheten i församlingen bygger på relationer och nätverksbyggande, t.ex. i kontakt med skola, konsulat, ekumeniska kontakter och andra samverkanspartners. Det finns också ett behov av att koppla samman utlandskyrkorna med Svenska kyrkan i övrigt, t.ex. när det gäller det gemensamma administrativa system som Svenska kyrkan använder (GAS).

Beskrivningen av församlingen visar på en fokusförskjutning jämfört med en församling i Sverige. Utlandsförsamlingen bedriver ofta en lågtröskelverksamhet, och genom detta öppnas vägar till kyrkans kärnverksamhet. Utlandsförsamlingen kan beskrivas som diakonalt missionerande i sin uttrycksform.

Det finns lärdomar att hämta från företagsvärlden, menar en av de intervjuade: *Business is lokal... Business is personal...* Detta tänkande borde också kunna appliceras på församlingens verksamhet och framtida utveckling/förändring. Man måste också kunna svara på vad som är uppdraget och vad som krävs för att utföra detta uppdrag. För att utföra sitt kyrkliga uppdrag, som personen i fråga uppfattar det, så krävs närvaro. Man är till för de svenska själarna och då kan man inte jobba på distans. Församlingen behöver vara den ”gamla kyrkbacken” där människor möts, samtalar och diskuterar, där man delar liv och erfarenhet.

Gran Canaria

I det underlag till dialog, i samband med denna utredning, som kyrkorådet i Gran Canaria tagit fram (fastställt i KR 2021-02-07) diskuteras församlingens struktur och framtid. Nedan redovisas delar av diskussionsunderlaget, där man bl.a. kommit fram till följande slutsatser:

1. *Gudstjänst - För att fira gudstjänst behöver Svenska kyrkan på Gran Canaria (SKGC) minst en prästvigd person, fast eller ambulerande i territoriet, musik antingen levande eller inspelad, en lämplig kyrkolokal som är fast eller hyrd. Till skillnad från ex. Mallorca ligger fokus på vinterhalvåret eftersom den absoluta majoriteten svenskar är på ön den säsongen.*
2. *Om vi ser till ö-gruppen Kanarieöarna kan man överväga samverkan i någon utvecklad form med främst Teneriffa. Med hänsyn till besöksfrekvensen bör prästen/erna vara stationerad på plats i varje fall under vinterhalvåret. Vidare bör kyrkan ha en fast plats för möte med de som söker sig hit. Om det ska vara både kyrkolokal och mötesrum med expedition kan diskuteras.*

Musiken kan vara en kombination av levande och inspelad musik. Som en vidareutveckling bör gudstjänst som sänds direkt via internet utredas. Inte för att ersätta traditionell gudstjänst utan för att göra den tillgänglig för församlingen över hela året och på de olika orterna. Det skulle ställa krav på en teknikintresserad person, utsänd eller volontär.

3. *Undervisning - För att bedriva undervisning behöver SKGC minst en prästvigd person, fast eller ambulerande i territoriet. Vidare behövs en lämplig lokal som inte behöver vara en kyrka, undantaget vissa tillfällen. Konfirmationsundervisning och dop är områden som kan utvecklas i sådana former som passar tidsandan. Resurser för detta täcks upp av de resurser som finns avsatta för gudstjänst och mission.*

4. Diakoni - För att utöva diakoni på ett ansvarsfullt sätt behövs helst en präst och en diakon, eller assistent med diakonal inriktning. Dessutom kan volontärer göra stor nytta i att hjälpa svenskar som hamnat i en besvärlig livshändelse. Upplevelsen är att behovet är stort, men att det inte räcker med präster för att möta dessa. Med hänsyn till behoven bör en diakon finnas på plats. Präster och volontärer kan klara delar av initiativet. Lokalbehovet täcks troligen av det som fordras för kyrkan i övrigt. Mycket av arbetet utförs hemma hos den enskilde eller på andra platser som sjukhus och andra institutioner. En diakon skulle kunna täcka flera av öarna på en heltid med stöd av volontärer. Framtiden får utvisa om det är av hög vikt att samtalen behöver vara på svenska. Om 10-15 år kanske besökarna är så vana vid engelska att det är valfritt.
5. Mission - För att utöva mission behövs såväl präst som volontärer. Genom ett bra lokalt kontaktnät kan mycket underlättas. Till viss del räcker kyrkolokalen, men allmänna utrymmen och kafé är viktiga beståndsdelar. Mission genom svenska kyrkans försorg är en viktig del för hundratals svenskar på ön. Den ger trygghet och trivsel. Om vi kan utveckla några av de verksamheterna så kan många människor få möjlighet att mötas otvunget. Vi ska inte skapa vare sig ett fritids för vuxna eller ett härbärge för medellösa, utan fokusera på Öppen kyrka med allt vad det innebär.
6. Vigslar - För att erbjuda vigslar krävs präst med vigselrätt, och tillgång till tillåten plats. Tillåten plats kan vara kyrkorummet, en privat trädgård eller möjligen allmän plats vilket kräver särskilt tillstånd. SKGC kan vidareutveckla erbjudandet om vigsel på Gran Canaria för att öka intresset bland tillresande svenskar. I likhet med andra länders kyrkor här skulle vi kunna samarbeta med entreprenörer som ordnar övriga delar av vistelsen som anknyter till vigseln. Det kan vara bostad, middag, fotografering mm som hör ett bröllop till men inte är en direkt angelägenhet för SKGC.
7. Ekonomi - Ekonomin i de svenska församlingarna är dålig nu och kommer knappast bli bättre i framtiden. Även innan Coronan lämnade många kyrkan, inte nödvändigtvis för att man inte tycker sig behöva kyrkan utan av ekonomiska skäl. Nu när många blir arbetslösa minskar också de pengar man får från dem som ändå väljer att stanna. SKGC får söka finansiering inte bara från medlemsavgifter/aktiviteter och SKUT. Andra vägar att få finansiering kan vara donationer från företag som värderar församlingens arbete. Det är annorlunda att arbeta i utlandskyrkan med andra ekonomiska förutsättningar. Med begränsade resurser får församlingen söka andra vägar för finansiering än vad vi vana vid hemifrån.

Vi kan titta på våra norska kollegor i Sjømannskirken. De är duktiga på att både jobba med donationer och med sponsring från företag. Här behöver vi naturligtvis vara noggranna med vilka företag som sponsrar och hur vi som kyrka vill framstå. Kyrkokansliet och dess chefer får bidra med tolkning av etiska riktlinjer.

Sammanfattning - Svenska utlandskyrkans närvaro på Gran Canaria är väl motiverad och möter starka mänskliga behov. Om kyrkans fyra grundpelare ska fyllas är förutsättning för detta - utsänd kyrkoherde och komminister och helst även diakon. Vidare krävs tillgång till kyrkolokal/-er och det som kan motsvara ett församlingshem. Om kyrkan ska möta fler mänskliga behov behövs volontärer, musiker, kafé, teknikutrustning mm.

Teneriffa

I dialog med kyrkorådet framkommer en del som kan vara värt att nämna. Kyrkorådet på Teneriffa anser att utredningen kring Svenska kyrkans närvaro i Spanien är verkningslös, att besluten redan är fattade. Flera gav uttryck för besvikelse och uppgivenhet.

En stor del av samtalet handlade om brister i övergripande strukturer som inte ger utlandskyrkan det stöd, eller ekonomiska resurser, den behöver för att bedriva sin verksamhet. Styrningen av utlandskyrkans organisation anses vara dysfunktionell och erfarenheten är att behandlingen av utsänd personal varit dålig. Utlandskyrkans råd betecknas som "tandlös" då det enbart tycks vara ekonomiska intressen som ligger bakom besluten kring utlandskyrkans framtid.

Det vore rimligt om en del av kyrkoavgiften omfördelades till utlandskyrkan, och man framhåller också att utlandskyrkan borde definieras som en nationell angelägenhet i betydligt större utsträckning. Utlandskyrkorna behöver stöd och hjälp i sina uppdrag, något som idag saknas. I sin roll är utlandskyrkan en plattform (PR) för Svenska kyrkan i stort och ska därför inte underskattas.

En övergripande vision för utlandskyrkan saknas och en mer djupgående analys av dess betydelse behöver göras. Man menar också att det råder stor brist på kommunikation i organisationen, både internt och externt. Externt handlar det om att beskriva vad utlandskyrkan är och betyder för människor, internt behövs en ökad transparens och lyhörddhet.

Näringsverksamheten (caféet) ställer nya krav på församlingen. Man menar ändå att verksamheten, så snart normala förutsättningar råder efter pandemin, ändå kan bära sina kostnader och kanske också ge en inkomst till församlingen. Caféet är en stor del av framtidsvisionen.

Mycket ställdes på sin spets efter granskningarna i Aftonbladet 2016. Att de unga volontärerna försvann var ett led i detta. Detta menar man behöver utredas ytterligare för att eventuellt kunna hitta en form för att ta emot ungdomar från Sverige som under kortare eller längre tid vill komma och hjälpa till i kyrkans verksamhet.

Kyrkorådet efterlyser en hearing med alla utredare kring utlandskyrkans framtid. Utlandskyrkans röst behöver stärkas och det är av största vikt att utlandsförsamlingarnas rop på hjälp når fram till beslutsfattarna i tid.
--

Hållbar framtid och alternativ

Under denna rubrik avser jag på ett övergripande sätt beskriva de fem församlingarnas mobilitet och ekumeniska arbete. Som ett raster har jag den framtagna tankemodell för framtida organisation som Rådet för Svenska kyrkan i utlandet tagit fram.⁴⁹

Först måste konstateras att alla församlingar idag bär tydliga drag av både traditionellt församlingsarbete, mobil verksamhet, och ekumenisk samverkan. Tyngdpunkten ligger lite olika men skillnaderna mellan församlingarna är inte så markanta trots att antalet bofasta och mer tillfälliga turister varierar.

Mobilitet

Församlingens egna lokaler är ofta basen för de verksamheter man inbjuder till. I samtal med företrädare för församlingarna framkommer samtidigt en önskan om att vara mer mobil, att man i högre grad än idag skulle arbeta utanför sina egna lokaler och möta människor där de befinner sig. Det kan t.ex. handla om ungdomar på stan på fredagskvällar, ökad närvaro i skolorna och en mer genomtänkt verksamhet i hela det upptagningsområde man ansvarar för. Vid direkta förfrågningar, ofta i samband med vigslar eller akuta diakonala ärenden, åker personal längre sträckor för att möta svenskar. Flera av församlingarna har också svenskar bofasta i upptagningsområdets utkanter som önskar ökad närvaro av Svenska kyrkan och dess personal.

Då särskilda bidrag för resor inom landet inte längre betalas ut har resandet på flera håll prioriterats ner och mobiliteten därmed blivit lägre. I en framtida organisationsmodell behöver detta regleras.

De bofasta och säsonsboende består till stor del av äldre som hela, eller delar av året, vill vistas i ett varmare klimat. De bosätter sig gärna där många andra svenskar finns, besöker ofta gudstjänsten och finns också med som ideella resurser i församlingarna. För dessa framhålls kyrkans sociala funktion som särskilt betydelsefull. För att möta de äldre, och de äldres behov, krävs därför ingen ökad mobilitet, även om det kan innebära fler hembesök när de äldre inte längre orka komma till de verksamheter som erbjuds.

Under sommaren finns det på spanska fastlandet ett stort antal svenska turister, inte minst längst kusten. Denna grupp har ofta andra behov än de bosatta svenskarna. Här är de sociala behoven inte lika framträdande. Däremot finns många diakonala behov i form av stöd och samtal när oförutsedda händelser inträffar. För att möta dessa krävs ofta en stor flexibilitet.

Med en krympande ekonomi, och därmed färre anställda, kommer behovet av samverkan mellan församlingarna att bli avgörande. Generellt kan sägas att rörelsen mellan de olika svenska församlingarna i Spanien i dagsläget är låg. Samordning när det gäller personal och verksamhet förekommer endast undantagsvis.

⁴⁹ Protokoll 2020:6 – Rådet för Svenska kyrkan 115§ 2020-11-19

En ökad samverkan mellan församlingarna skulle kunna innebära många vinster, det kan bl.a. handla om samordning av personal kring hög- och lågsäsongs-, semesterperioder, hur man kan lära av varandra och dela på särskilda kompetenser, inte minst när det gäller administrativa uppgifter. Samtidigt finns en oro för att en administrativ överbyggnad minskar församlingarnas självbestämmande. Avstånden är långa och en ökad samverkan skulle kunna innebära ökade resekostnader. Avståndet mellan kyrkorna/församlingarna gör vardagssamarbetet komplicerat. Mellan de två svenska församlingarna på det spanska fastlandet, Torrevieja och Fuengirola, är det ca: 50 mil. Flygtiden till Mallorca från fastlandet är ca. 1 timme och kostar några hundra svenska kronor. Resor till Kanarieöarna är tidskrävande men inte så kostsamma för resande från t.ex. Mallorca.

En miljöaspekt behöver läggas på detta. Samtidigt finns ny digital teknik som i högre utsträckning kan nyttjas och som i någon mening minskar avstånden. Fysiska träffar är inte självklart nödvändiga för att hålla samman en större organisation, eller för närmare samverkan mellan församlingarna.

Församlingarnas mobilitet hänger samman med vilka verksamheter som prioriteras och hur personalberoende dessa är. Norska Sjömanskyrkan är ett exempel på detta. I en av dessa församlingar beskrivs en stor och utvecklad café- och uthyrningsverksamhet som för församlingen blivit ett problem. Där fanns en önskan om att bli mer mobil och utåtriktad, inte minst mot de yngre, men man upplevde att man satt fast i sina lokaler med en verksamhet som krävde alltför stora personalresurser. Flera av de utsända i Svenska kyrkans församlingar uttrycker sig på liknande sätt.

Församlingen på Mallorca har ett ansvar att arbeta bland/för ...*svenskar på Mallorca, de övriga Baleariska öarna samt Barcelona och Madrid.*⁵⁰ Barcelona är alltså en del av församlingens ansvarsområde. För att kunna utveckla verksamheten i Barcelona, t.ex. mot de svenska studenter som finns där, menar församlingen att det krävs ett ekonomiskt stöd för detta. Församlingens verksamhet utgår tydligt från de egna lokalerna i Palma. Enstaka gudstjänster och en del diakonala ärenden sker även på andra platser i den Baleriska övärlden, Ibiza och Alcudia är två exempel. Vid högsäsongs-, då det är många vigslar, är församlingen betydligt mer mobil än under lågsäsongs-. Kontakterna med Madrid är ytterst begränsad.

För att kunna erbjuda en beredskapsfunktion så finns, enligt gällande församlingsinstruktion för Costa Blanca, ett muntligt avtal som reglerar ansvarsområdena i Spanien och Portugal: *Kyrkan på Mallorca ansvarar för Mallorca, Barcelona och resten av provinsen Katalonien. Kyrkan i Fuengirola ansvarar för Andalusien och hela Portugal och kyrkan i Torrevieja ansvarar för resten av provinserna inkl. Madrid.*⁵¹ Det är oklart om alla de fem svenska församlingarna i dagsläget känner till, och jobbar efter detta muntliga avtal, eller om avtalet anses vara gällande.

Resandet mellan öarna är starkt subventionerat från spanska staten (upp till 75%). Ett utbyte under hög- och lågsäsongs- mellan de svenska församlingarna i Spanien skulle därför vara fullt möjligt, även om man naturligtvis behöver räkna in en miljöaspekt i ett sådant upplägg.

⁵⁰2§ Församlingsordning Mallorca 2020

⁵¹ Församlingsinstruktion för Svenska kyrkans församling i Costa Blanca (2014)

Mobiliteten på Kanarieöarna, församlingarna i Los Cristianos och på Teneriffa, måste också betraktas som låg. På bägge dessa platser finns det kommersiella caféer som under högsäsong lockar många besökare, men som också kräver stora personella resurser. Även om det är flest svenskar boende i de områden där kyrkorna är placerade så uttrycks också önskemål om gudstjänstfirande på andra platser. Trots att upptagningsområdet är hela provinsen, som förutom Teneriffa även innefattar La Palma, La Gomera, El Hierro, så förekommer i dagsläget få besök i dessa delar.

Sammanfattningsvis kan sägas att mobiliteten är låg men att det finns en vilja till ökad mobilitet om förutsättningar ges. Gruppen tillfälliga turister kräver en större mobilitet av församlingarna och det skulle vara av stor betydelse om strukturer som gynnar samverkan togs fram. Utmaningen är att hitta en god balans mellan kontinuitet och mobilitet.

Ekumenik

I samtal och intervjuer framkommer att det ekumeniska samarbetet med andra kyrkor och församlingar kunde vara mer utvecklat och långtgående. De olika nordiska kyrkorna riktar sig av naturliga skäl mot de egna målgrupperna och samverkan är inte alltid enkel. Trots allt finns kulturskillnader, skillnader som gör sig gällande i både gudstjänstfirande och andra arrangemang som vill samla nordbor. Den ekumeniska samverkan som finns kretsar främst kring att fira ett antal gudstjänster tillsammans med andra kristna kyrkor, t.ex. under den ekumeniska böneveckan, eller att man vid vissa tillfällen nyttjar varandras lokaler. I mindre utsträckning handlar det om strukturerad samverkan kring löpande verksamhet.

I dialog med Norska Sjömanskyrkans personal blir det tydligt att det finns en öppenhet till fördjupad samverkan. Främst i det utåtriktade diakonala arbetet ser man samverkansvinster, inte minst när det gäller verksamhet som riktar sig mot unga och unga vuxna. Här finns en koppling mellan ekumenisk samverkan och ökad mobilitet, en mer utåtriktad verksamhet.

Representanter för Norska Sjömanskyrkan (lokalt) och utsända från Svenska kyrkan från flera av de svenska församlingarna framhåller att första steget i en fördjupad samverkan är att skapa enkla sammanhang där relationen mellan församlingarna kan stärkas och fördjupas, där man kan dela tankar med varandra, utmaningar, och möjligheter. Flera av de dagligledere som utredningen samtalat med ser samverkan kring gudstjänst och kulturella arrangemang som svår, det handlar då mycket om den egna nationella identiteten. Den dagligledere som fått ett samordningsansvar för de Norska Sjömanskyrkorna i Spanien menar därför att det skulle vara intressant att tillsammans försöka identifiera vilka samverkansområden som skulle vara möjliga och gynnsamma för båda parter.

Ekumenik kan ske på olika nivåer och i olika form. I Teneriffa finns t.ex. en god samverkan mellan de nordiska kyrkorna, bl.a. med finska kyrkan. Finska kyrkan hyr in sig i Svenska kyrkans lokaler i Los Cristianos och får där utrymme för egen verksamhet. Denna typ av samverkan berikar båda församlingarna och är ur ett ekonomiskt perspektiv fördelaktigt för bägge parter. Svenska kyrkan på Teneriffa menar också att samverkan med de nordiska kyrkorna med fördel kan utvecklas ytterligare. Här finns mycket att vinna ur flera aspekter. Det handlar dels om församlingarnas vilja att verka för kristen enhet men också om att nyttja de resurser man har på ett mer effektivt sätt. Detta berör både personal- och lokalfrågor.

På Mallorca finns en god ekumenisk samverkan. Något som man gärna vill framhålla är samarbetet med den lokala katolska kyrkan, ett samarbete som är etablerat sedan flera år tillbaka. Här finns en stor öppenhet för varandra och samverkan har blivit en viktig symbol för enhet i det lokala sammanhanget. Samarbetet är uppskattat bland de svenskar som finns på Mallorca och kulminerar kring det gemensamma Luciafirandet. Den katolska församlingen lokalt betraktas som konservativ, men Svenska kyrkans kvinnliga präster har ändå tagits emot med öppna armar.

Ytterligare exempel på ekumenisk samverkan finns på Gran Canaria. I Templo Ecumenico samsas många olika församlingar om samma lokal, både katolska och evangeliska kyrkor. Vinsterna med denna samverkan kring kyrkolokalen är många. Dels handlar det om att den kristna enheten stärks men också om att församlingar som inte själva har ekonomi till egna kyrkolokaler får möjlighet att fira gudstjänst i ett vackert ”tempel”.

Konsuln i Torre Vieja anser att det finns en risk med en utökad ekumenisk samverkan gällande personal. Det finns trots allt en språk- och kulturbarriär och samverkan med externa organisationer och institutioner, t.ex. ambassader och konsulat, skulle försvåras.

Sammanfattningsvis kan sägas att det finns mycket som kan utvecklas när det gäller ekumenik och ekumeniska kontakter. Det finns goda möjligheter att bygga vidare på de kontakter som redan finns och en fortsatt dialog är viktig.

Utredningens förslag och överväganden

Behov i församlingarna

- Det finns stora diakonala behov bland svenskar i Spanien, och mycket pekar på att dessa inte blir mindre. Signaler från konsulat om ökad inflyttning av yngre som ”flyr” från problem i Sverige visar delvis på en ny grupp svenskar som är i behov av stöd på olika sätt. Den stora skillnaden är att det i Spanien ofta saknas sociala nätverk och samhällsfunktioner som kan hjälpa, något som man inte alltid tagit med i beräkningen. Här kan Svenska kyrkan på plats ta ett samhällsansvar, något som också prioriteras enligt VoE (Verksamhet och Ekonomi).⁵² Vad VoE mer specifikt avser med begreppet ”samhällsansvar” i detta sammanhang är något oklart.
- Flera församlingar vittnar om ett generationsskifte där behovet av verksamhet riktad mot barn och familj ökar. Samtidigt finns också ett växande diakonalt behov bland de äldre när dessa inte längre orkar delta i de aktiviteter som erbjuds.
- Med ett ökat antal inflyttade i arbetsför ålder blir det fler barn på svenska skolor och skolföreningar. Flera av de rektorer och lärare som utredningen haft kontakt med talar om växande barngrupper och att det bland både barn och föräldrar finns psykosociala problem som familjerna själva, eller skolan, inte förmår hantera.
- Bland de yngre kan nämnas alla de svenska ungdomar som jobbar på olika callcenter. Bland dessa finns behov av stöd och hjälp när t.ex. det liberala förhållningssättet till alkohol inte kan hanteras.
- Under högsäsong, där det finns stora grupper tillfälliga turister, finns också många unga som far illa. Det handlar om olika former av övergrepp, stölder mm. Konsulaten ser ett stort behov av samverkan med kyrkan kring stödet för dessa brottsoffer. Inte minst handlar det om unga tjejer som blivit våldtagna och behöver stöd och mänsklig omsorg i väntan på hemresa.
- Behov finns att samordna konfirmandundervisningen då konfirmandgrupperna i varje enskild församling är små, vissa år blir de inte ens av. Det skulle vara värdefullt om konfirmander från alla församlingar kunde samordnas i en grupp, och att man t.ex. har ett gemensamt konfirmandläger.
- Flera framhåller att de svenska klubbarna fyller en viktig social funktion för de svenskar som bor i respektive upptagningsområde. Med fördel kan därför församlingarnas sociala lågtröskelverksamhet tydligt motiveras utifrån det som är kyrkans grunduppdrag och ett än större fokus ligga på gudstjänsten som samlande faktor.

---

⁵² VoE (Verksamhet och Ekonomi) 2022-2024 – Upprättat av avd. för Svenska kyrkan i utlandet 2020-03-10

- Svenskar i Spanien finns inte samlade endast där dagens kyrkor är placerade. Stora grupper svenskar finns också på andra håll, inte minst i Barcelona och Madrid. I Madrid finns bl.a. en svensk skola och i Barcelona en stor grupp svenska studenter. Bland dessa finns behov som Svenska kyrkan skulle kunna möta, även om det inte främst handlar om bildandet av nya församlingar. Charlotte Engel pekar bl.a. på detta i sin rapport kring behov av verksamhet i Barcelona.⁵³ Hon menar att Barcelona erbjuder goda möjligheter för utlandskyrkan att utveckla nya former av diakonalt arbete bland unga globaliserade svenskar i detta område.

Förändring och anpassning

Församlingarna i Spanien kommer inte att kunna möta alla de behov som finns men genom att lyfta ett antal *teman* vill jag ändå söka förutsättningar för Svenska kyrkan att fortsatt vara närvarande och verka bland svenskar som bor, eller under kortare tid besöker, Spanien. Trots minskade resurser för församlingarna är syftet med det grundläggande uppdraget fortsatt detsamma. Det handlar om att *...människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbredas och skapelsen återupprättas.*⁵⁴

1. Samordning

Varje enskild församling tar ansvar för det egna sammanhanget men helhetsbilden, Svenska kyrkan i Spanien, finns det ingen tydlig vision kring. En samordnande och sammanhållande funktion behövs för att stärka banden mellan församlingarna och för att bättre ta tillvara på de resurser och kompetenser som finns. Ur ett ekonomiskt perspektiv blir detta viktigt då det knappast kan vara en fördel att varje församling, i mindre skala, köper in administrativ kompetens för t.ex. ekonomisk redovisning eller för att hantera arbetsgivarfrågor i en spansk kontext. En administrativ överbyggnad, som ändå inte tar ifrån den enskilda församlingen sin autonomi, skulle kunna frigöra resurser till den grundläggande verksamheten.

Perioden för hög- och lågsäsong varierar mellan församlingarna vilket skapar möjlighet till samordning av resurser. På Mallorca är det högsäsong under sommaren för turister, medan det i de andra församlingarna är vintern som lockar allra flest svenskar.

Högsäsong (gråmarkerad) Svenska kyrkan i Spanien

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Costa del Sol												
Costa Blanca												
Mallorca												
Gran Canaria												
Teneriffa												

⁵³ Diakoni+unga svenskar+Barcelona – en utmaningen för den Svenska utlandskyrkans diakonala självförståelse. Charlotte Engel, augusti 2011.

⁵⁴ [https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/KO_1%20jan%202021%20\(1\).pdf](https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/KO_1%20jan%202021%20(1).pdf)

2. Samverkan

Ekumenik i praktiken innebär ofta att man delar på resurser i form av lokaler och kompetenser. Flera exempel på detta visar de svenska församlingarna i Spanien. Detta behöver utvecklas ytterligare genom att man aktivt söker nya kontakter och fördjupar de relationer som redan finns. Genom ett fysiskt närmande till varandra, t.ex. att man delar på lokaler, kan en fördjupad ekumenisk samverkan uppstå och den kristna enheten manifesteras.

3. Mobilitet

För att Svenska kyrkans församlingar i Spanien trots minskade resurser ska kunna utföra sitt uppdrag i form av att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission, så behöver personalens mobilitet öka. Framtida ekonomiska resurser kommer inte att räcka till fast stationerad personal i alla områden där det finns svenskar. Det är därför rimligt att *ö-församlingarna*, med sina stora grupper tillfälliga turister under högsäsong, betjänas av ett mobilt team i någon form. Hur dessa ska integreras i de lokala församlingarna behöver tydligt formuleras.

4. Utbildning

För att säkra kontinuiteten och visa på en närvarande kyrka krävs aktivt ideellt engagemang. Det kan handla om lekmanaledda gudstjänster, samtalsgrupper, hembesöksgrupper eller social verksamhet. Här behövs en utbildningsinsats och strukturer som främjar lekmanengagemanget i församlingarna. I högre grad än i dag behöver anställd personal gå från att vara ”utförare” till att vara ”möjliggörare”.

5. Besparing

Stora besparingar finns att göra avseende fastighetsbeståndet. De enskilda församlingarna behöver i dialog med kyrkokansliet skyndsamt ta tag i frågan om vilka behov av fastigheter som finns i en förändrad organisation och vad man ekonomiskt förmår att bära. Även frågan om framtida ägandeförhållanden behöver utredas. Flera av församlingarna har också höga kostnader för lokalt anställd personal, kostnader som idag inte täcks av de egna intäkterna. Fastighet och personal är de två områden där de största besparingarna kan ske.

6. Församlingen som bas

Församlingen är enligt kyrkoordningen det lokala pastorala området. I inledningen till andra avdelningen, som handlar om församlingarna, står att läsa: *Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling. Denna är den primära enheten inom kyrkan.*⁵⁵

Med detta som grund bör det eftersträvas att de pastorala områden som finns, eller som kommer att bildas, både i juridisk och ecklesiologisk mening definieras som just *församlingar* i stället för att skapa alternativa begrepp för den lokala kristna gemenskapen. En skillnad i en framtida struktur kan bli att ideella i högre grad behöver ta ett pastoralt ansvar i det lokala sammanhanget när prästen, eller annan anställd, inte finns på plats.

---

⁵⁵ [https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/KO_1%20jan%202021%20\(1\).pdf](https://www.svenskakyrkan.se/filer/1374643/KO_1%20jan%202021%20(1).pdf)

Sven-Erik Brodd diskuterar i sin utredning ”Kriterier för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar” vad som definierar, och kan komma att definiera, en utlandsförsamling i Svenska kyrkan.⁵⁶ Brodd skriver i slutet av sin utredning (s.80): *Om jag försöker vikta den mängd av kriterier som jag funnit är det inte lätt att peka ut nya sådana vid sidan av Kyrkoordningens, däremot är det ganska tydligt att det finns möjligheter att nyansera och vidga dem och ta vara på den dynamik som de faktiskt erbjuder. Jag har då valt att sammanfatta mina iakttagelser med hjälp av tre kriterier: α) Gudstjänstkriteriet för gemenskapens skull, β) biskopskriteriet för sammanhangets skull och γ) territorialiteten för god ordning på plats.* Dessa tre kriterier utvecklar Brodd ytterligare i sin utredning men frågan är fortsatt komplicerad.

7. Tillfällig turism

Storleken på målgrupperna, bofasta och tillfälliga turister, skiljer sig stort mellan ö-kyrkorna och församlingarna på spanska fastlandet. Trots skillnaderna skiljer sig verksamheterna mellan församlingarna inte nämnvärt. Generaliserat kan sägas att fokus för Svenska kyrkans församlingar i Spanien i hög grad ligger på bofasta och säsonsboende svenskar, och att denna grupp till stor del består av äldre. Förutsatt att det finns ekonomiska och personella resurser skulle det ur detta perspektiv vara önskvärt att ö-kyrkorna, med tanke på att de tillsammans har ca. 1,3 miljoner svenska turister/år, var tydligare profilerade i sin verksamhet mot denna målgrupp. Ett stort antal vigslar sker i flera av församlingarna. Brudparen är till stor del tillfälliga turister men ett djupare syfte med de många vigslarna är något oklar då de främst framhålls som en inkomstkälla.

8. Utsänd personal

I Kyrkoordningens 34:e kap. om kyrkans anställda står det att... *Svenska kyrkan på nationell nivå är arbetsgivare för utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet (3§).* Begreppet ”utsänd” tolkar jag som ett pastoralt/teologiskt begrepp. Utgångspunkten för den som sänds ut blir då altaret i Visby domkyrka och biskopen i Visby stift den som med bön och välsignelse sänder ut personal till tjänst utanför Sveriges gränser. Om församlingarna själva är arbetsgivare för ”utsänd” personal skapas en konflikt med ovanstående tolkning av kyrkoordningens skrivning.

9. Transparens och delaktighet

All förändring är svår, men för att skapa förutsättningar för en god process krävs att församlingarna löpande hålls informerade och får vara delaktiga i de beslut som fattas. Brist på transparens och delaktighet är något som de intervjuade ofta återkommer till och därför är det klokt att på ett särskilt sätt jobba med denna fråga innan avgörande beslut fattas.

---

⁵⁶ Kriterier för Svenska kyrkans utlandsförsamlingar - Några ecklesiologiska perspektiv. Utredning på uppdrag av Avdelningen för Svenska kyrkan i Utlandet, avgiven den 16 maj 2021. Sven-Erik Brodd.

Framtida ekonomi

En utgångspunkt som denna utredning tar, utifrån fattade beslut, är att församlingarna i framtiden själva ska bära egna verksamhets- och lokalkostnader. Däremot är det av absolut nödvändighet att SKUT (Trossamfundet) fortsatt står för personalkostnaderna för ”utsänd” personal. Som jag ser det skulle ingen av de svenska församlingarna i Spanien på sikt kunna överleva om de också ska stå för personalkostnaderna. Något drastiskt måste då ske och ingen av församlingarna har kunnat presentera några idéer på alternativa inkomstkällor som skulle kunna ge tillräckligt stora intäkter för detta.

Med lagda sparkrav, motsvarande en halvering av dagens kostnader fram till 2030 (se sid. 5), skulle SKUT kunna finansiera ca. 7 utsända i Spanien. Dessa utsända skulle då bli den framtida personalstab som tillsammans med ideella krafter får till uppdrag att vara Svenska kyrkans utsträckta hand till de svenskar som bor, eller tillfälligt vistas i, denna del av världen.

Långsiktig hållbarhet

Vid besöken i församlingarna har det blivit tydligt att det på flera håll finns en stor förväntan från medlemmarna om en viss service från anställda, det kan handla om servering, matlagning mm. Med en ökad kommersialisering i form av t.ex. caféer hamnar utsänd personal lätt i kläm. Detta behöver ytterligare diskuteras i arbetsbeskrivningar och lokal verksamhetsplanering. Flera av de anställda (bl.a. präster, diakoner och musiker) vittnar om att stor del av deras arbetstid ligger utanför deras profession. Man upplever att man sitter fast i verksamheter som hindrar dem från att utföra sin huvudsakliga kallelse.

Utlandskyrkan, och inte minst den egna församlingen, beskrivs många gånger som ”något annat” än Svenska kyrkan i övrigt. Och i samtal om framtida besparingskrav så är det kanske inte utan anledning som utredningen fått höra kommentarer som; ”vad ska vi då med Uppsala till?” eller ”då startar vi en egen församling”. Något som oroar mig som utredare är därför den osäkerhet som finns kring hur församlingarnas koppling till Kyrkokansliet och Visby stift ska se ut i framtiden. Även om det inte ligger i utredningens uppdrag att diskutera denna fråga så vill jag ändå framhålla betydelsen av att i en framtida förändringsprocess jobba för att stärka kopplingen till Sverige och Svenska kyrkan för att få en långsiktig och hållbar situation för församlingarna i utlandet. I detta sammanhang behöver också rollen mellan kansliet i Uppsala (som har en främjande funktion) och Visby stift (som har ett tillsynsansvar), tydliggöras. Biskopen har en viktig enande roll för församlingarna. Bekräftelse, närvaro, pastoral omsorg och övergripande vägledning, från Stift och kansli, efterfrågas.

Vid genomgången av verksamheterna blir det uppenbart att det finns en del att önska gällande arbetsordningar och ansvarsfördelning för kyrkoråd och kyrkoföreningar, delegationer till kyrkoherdar och arbetsbeskrivningar för anställda. Generellt kan sägas att många församlingsinstruktioner och församlingsordningar behöver förnyas. Detta betyder att det är otydligt vilka mål församlingarna har, både på kort och lång sikt. I samband med en förändrad organisation, med nya förutsättningar, är det därför läge att i viss mening göra en nystart där en tydligare färdväg pekas ut för hela Svenska kyrkan i Spanien.

Talar vi om en hållbar framtid måste de ideellas roll stärkas. Redan idag finns det många som gör en god insats i sin församling, vilket ofta beskrivs som helt avgörande för den verksamhet som bedrivs. Hembesöksgrupper och gudstjänstgrupper behöver skapas om de inte redan finns. Ideella behöver också utbildas och stärkas i att ta/ges ansvar för lekmanaledda gudstjänster, bibel- och samtalsgrupper mm.

Utredningens förslag

Utifrån givna ekonomiska ramar, med en pastoral blick och med de förutsättningar som kyrkoordningen ger, följer nedan förslag på två alternativa organisationsmodeller. Båda alternativen håller i någon mån samman Svenska kyrkan i Spanien och bildar samtidigt en grund för ett framtida utlandspastorat som en reviderad kyrkoordning förhoppningsvis ger möjlighet till.

Utredningen ser båda alternativen som möjliga men förordar av geografiska, och därmed också miljömässiga skäl, alternativ 1.

Alternativ 1

Utredningen föreslår...

- att SKUT centralt finansierar 7 utsända för Svenska kyrkan i Spanien
- att Costa Blanca och Mallorca bildar en (1) församling med ett gemensamt kyrkoråd, samt att kyrkokommittéer bildas på respektive plats. Den nybildade församlingen ansvarar även för kontakterna med Barcelona. Utsänd personal = 1 kyrkoherde, 1 komminister, 1 diakon/ass.
- att Gran Canaria och Teneriffa bildar en (1) församling med ett gemensamt kyrkoråd, samt att kyrkokommittéer bildas på respektive plats. Den nybildade församlingen ansvarar för Kanarieöarna som helhet. Utsänd personal = 1 kyrkoherde, 1 komminister/diakon.
- att Costa del Sol förblir församling i trossamfundet Svenska kyrkan enligt dagens form. Församlingen ansvarar även för kontakterna med Madrid. Utsänd personal = 1 kyrkoherde, 1 diakon.
- att en pastoratsliknande organisation, med gemensamt finansierad personaladministration för de tre församlingarna, bildas.
- att kyrkoherdarna i de tre församlingarna bildar en ledningsgrupp för den nybildade pastoratsliknande organisationen.
- att central nivå utreder arbetsgivarfrågan ytterligare.
- att ev. ökade resekostnader i församlingarna finansieras med centrala medel (SKUT).
- att behovet av lokaler, ägandeförhållanden och möjlighet till samnyttjande av t.ex. kyrkolokaler, skyndsamt ses över och anpassas utifrån församlingarnas ekonomiska bärkraft.
- att handlingsplan för att minska kostnader för lokalt anställd personal tas fram.
- att en utbildningsinsats i syftet att stärka de ideellas roll i församlingarna initieras.

Alternativ 2

Utredningen föreslår...

- att SKUT centralt finansierar 7 utsända för Svenska kyrkan i Spanien.
- att Costa Blanca förblir församling i trossamfundet Svenska kyrkan enligt dagens form. Församlingen ansvarar även för kontakterna med Barcelona. Utsänd personal = 1 kyrkoherde, 1 diakon/ass.
- att Costa del Sol förblir en församling i trossamfundet Svenska kyrkan enligt dagens form. Församlingen ansvarar även för kontakterna med Madrid. Utsänd personal = 1 kyrkoherde, 1 diakon/ass.
- att Mallorca, Gran Canaria och Teneriffa bildar en (1) församling med gemensamt kyrkoråd, samt att kyrkokommittéer bildas på respektive plats. Utsänd personal = 1 kyrkoherde, 1 komminister, 1 diakon/ass (mobilt team).
- att en pastoratsliknande organisation, med gemensamt finansierad personaladministration för de tre församlingarna, bildas.
- att kyrkoherdarna i de tre församlingarna bildar en ledningsgrupp för den nybildade pastoratsliknande organisationen.
- att central nivå utreder arbetsgivarfrågan ytterligare.
- att ev. ökade resekostnader i församlingarna finansieras med centrala medel (SKUT).
- att behovet av lokaler, ägandeförhållanden och möjlighet till samnyttjande av t.ex. kyrkolokaler, skyndsamt ses över och anpassas utifrån församlingarnas ekonomiska bärkraft.
- att handlingsplan för att minska kostnader för lokalt anställd personal tas fram.
- att en utbildningsinsats i syftet att stärka de ideellas roll i församlingarna initieras.

Kommentar

Givna förslag definieras som en ”pastoratsliknande organisation” då kyrkoordningen inte ger Svenska kyrkan i utlandet möjlighet att bilda pastorat med gemensam kyrkoherde för flera församlingar. Med dagens skrivningar i kyrkoordningen behövs därför en kyrkoherde som leder verksamheten i varje enskild utlandsförsamling (2 kap. 9§).

Ingen av dagens församlingar uttrycker någon entusiasm över att ta på sig ett arbetsgivaransvar i en spansk kontext. Av både praktiska, pastorala, och ekonomiska skäl finns därför anledning att samordna detta i en gemensam administration om det skulle bli aktuellt att församlingarna själva blir arbetsgivare för all personal. Advokatbyrån Mannheimer och Swartling utreder vidare vilka juridiska förutsättningar som finns i Spanien för samverkan och registrering av religiös verksamhet.

Med minskade personella resurser, och församlingsbildningar med större geografiska upptagningsområden än idag, blir det särskilt viktigt att fokus läggs på församlingens grundläggande uppdrag. Behoven i församlingarna skiljer sig åt men för ”ö-kyrkorna” bör verksamheten på ett särskilt sätt, utifrån det som framkommit i utredningen, ha en tydlig diakonal prägel riktad mot den stora gruppen tillfälliga turister och mot de barn- och unga som av olika anledning finns i upptagningsområdet.

Synergieffekter

Trots stora besparingar, som kommer att tvinga församlingarna till delvis smärtsamma förändringar, så kan det ändå bli en del positiva synergieffekter av givna förslag. Dessa handlar bl.a. om:

- Ökad känsla av samhörighet mellan de svenska församlingarna i Spanien
- Mer flexibel personalstab
- Mer genomtänkt samarbete och samplanering kring t.ex. konfirmandundervisning
- Stärkt ideell bas i församlingarna
- Ökad ekumenisk samverkan – ett tydligare tecken på kristen enhet

Innan beslut fattas

Samtidigt som det kan bli en del positiva effekter av givna förslag är det också viktigt att framhålla att minskade resurser i form av färre anställda med all sannolikhet kommer att få konsekvenser i form av minskade möjligheter till t.ex. nattvardsfirande, kyrkliga handlingar, själavård och krisstöd, för de svenskar som bor och reser i Spanien. Kontakten med ambassad och konsulat, skola, sjukhus och företag kommer också att påverkas då dessa till stor del förutsätter personal med både kompetens och vana att hantera svåra frågor.

Med tanke på de målbilder som Rådet för svenska kyrkan i utlandet tagit fram, om att man till 2030 har... *stärkt förmågan till att bidra till ett församlingsliv som möter samtidens utmaningar*,⁵⁷ så finns det skäl för SKUT's ledning att fundera över vilket stöd församlingarna i framtiden behöver för att utvecklas i denna riktning.

Innan beslut fattas om eventuella organisationsförändringar för Svenska kyrkan i Spanien bör en grundlig konsekvensanalys göras, beroende på vilka beslut som fattas. Det handlar då om konsekvenser för svenskar som bor och reser i Spanien, men också för anställda och ideellt engagerade. Med stora förändringar följer reaktioner både från förtroendevalda, anställda och medlemmar. Det är därför av största vikt att dessa får möjlighet att göra sin röst hörd innan man ställs inför fullbordat faktum.

Alla beslut som Svenska kyrkan fattar ska också föregås av en Barnkonsekvensanalys. Hur påverkar kommande beslut barnen och hur kan effekterna av dessa beslut mildras för de minsta i utlandsförsamlingarna?

Konsekvenser för miljön behöver också ingående belysas beroende på vilka förändringar man väljer att göra. Innebär förändringarna sammantaget en ökad belastning på miljön är det en viktig faktor att ta hänsyn till.

Mats Björk
November 2021

⁵⁷ VoE 2022-2024 – Upprättat av avd. för Svenska kyrkan i utlandet 2020-03-10